

LETO XXIII. Štev. 272

IZDAJA IN TISKA
CASOPISNO ZALOŽNIŠKO
PODJETJE

"LJUDSKA PRAVICA"

DIREKTOR PODJETJA
LEV MODICGLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVECList izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska

PRAVICA

"LJUDSKA PRAVICA"
USTANOVljena 6. OKTOBRA
1956 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULJA 1951 KOT DNEV-
NIK NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z "BORBO"

RAZVOJ NAŠE INDUSTRIJE V PRIHODNJEM PETLETNEM OBDOBJU

Intenzivno izkoriščanje naravnih bogastev
in povečanje proizvodnje reprodukcijskih potrebščin

v središču prizadevanja jugoslovanske industrije

Beograd, 18. nov. (Tanjug). Razširitev energetskih virov in povečanje proizvodnje reprodukcijskih potrebščin bosta v središču prizadevanja jugoslovanske industrije v prihodnjem petletnem obdobju. To bo predvsem omogočilo nemoteni razvoj kmetijstva, industrije, gradbeništva in prometa. Na področju industrije se bo zlasti povečala proizvodnja blaga za osebno potrošnjo ter izdelkov za izvoz, s čimer se bo zboljšala zunanjetrgovinska bilanca.

Razvoj industrije od leta 1957 do 1961 sloni na intenzivnem izkoriščanju tistih naravnih bogastev (hidroenergije, premoga, barvnih kovin, lesa in kmetijskih pridelkov), ki bodo lahko trajno zagotovili racionalno proizvodnjo za domači trg in za uspešno sodelovanje naše dežele v mednarodni razdelitvi dela.

RAZŠIRITEV
ENERGETSKE OSNOVE

Na področju energetike se bo kakovostna sprememba pokazala v čedalje večjem deležu hidroenergije, glede sestave potrošnje pa v korist tistih oblik energije,

Šesti plenum
CK ZK Slovenije

Ljubljana, 18. nov. (Tanjug). — Jutri bo v Ljubljani VI. plenum CK Zveze komunistov Slovenije. Na plenumu bodo razpravljali o delu komunistov v sindikalnih organizacijah.

katerih uporaba je najbolj racionalna. Bolj intenzivne geološke raziskave atomskih surovin, nadalje razvijanje znanstvenih raziskovalnih del na torišču jedrskih znanosti in osvajanje tehnoloških postopkov v obdelavi domačih atomskih surovin, kakor tudi usmerjanje domačih tovarn na proizvodnjo opreme in naprav, potrebnih za praktično uporabo jedrske energije, bo tudi ena izmed nalog v razširitvi energetske osnove pri nas.

Zamenjava uvoženih surovin in polfabrikatov z domačimi, kjerkoli so dani za to gospodarsko upravičeni razlogi, je razen razširitve proizvodnje surovin, racionalizacije proizvodnje v tovarnah in povečanja neposrednega izvoza eden izmed glavnih pogojev za zboljšanje naše zunanjetrgovinske bilance. Strokovnjaki računajo, da bo narasla proizvodnja reprodukcijskih potrebščin letno za dobrih 12 %, proizvodnje energije in predmetov osebne potrošnje za blizu 12 %, gradbenih potrebščin na 9 %, opreme pa za dobrih 10 %. Povečala se bo zlasti proizvodnja reprodukcijskih potrebščin za kmetijstvo, ki naj bi v primerjavi z lanskim letom narasla 7,3-kratno.

Večje izkoriščanje zmogljivosti, planirana rekonstrukcija in predvideno povečanje izvoza, kakor tudi zadovoljitev potreb v kmetijstvu, prometu in drugih panogah, vse to bo pripomoglo k povečanju proizvodnje opreme. Osnutek plana računa s povečanjem sedanjih proizvodnje opreme za kmetijstvo približno dvakratno, opreme in strojev za promet pa v primerjavi z lanskim dvainpolkratno.

ZA 84 % VEČ ELEKTRIČNE
ENERGIJE

Na podlagi že doseženega industrijskega potenciala, ki bo še naraščal, je ob ugodnejši preskrbi s surovinami in električno energijo v osnutku perspektivnega plana upoštevano povprečno letno povečanje industrijske proizvodnje za kakih 12 %. Predvideno dinamiko proizvodnje bomo dosegli s polnim izkoriščanjem sedanjih zmogljivosti ob kar največjem varčevanju s potrebščinami in uporabi kooperacije domačih s tujimi proizvajalci, da bi se zmanjšali proizvodni stroški in da bi naše tovarne postopoma specializirali. Predvideno je, da bo proizvodnja električne energije narasla za 84 %, premoga za 48 %, surove nafte pa v primerjavi z lanskim letom malone dvakratno. V črni in barvni metalurgiji bo znatno narasla proizvodnja aluminija — 35.000 ton v letu 1961 nasproti 14.662 tonam

lani. Narasla bo tudi proizvodnja jekla, in sicer za 54 %, jeklenih izdelkov za 57 %, cinka pa v primerjavi z lanskim letom za 67 %.

KAJ PREDVIDEVA POVEČANJE
SIROKE POTROŠNJE

Da bi modernizirali promet, bomo v primerjavi z lanskim letom izdelali malone štirikrat več kamionov, devetkrat več motociklov in 3,5-krat več potniških in tovornih vagonov ter lokomotiv. Znatno se bo povečala tudi graditev ladij; od 34.500 bruto registrskih ton v lanskem letu računajo strokovnjaki do konca leta 1961 na povečanje na 112 milijonov ton. Povečala se bo tudi proizvodnja gradbenih strojev in naprav, in sicer več kot petkratno.

Tudi na področju široke potrošnje je predvideno znatno povečanje proizvodnje, zlasti električnih aparatov za gospodinjstvo in radioaparatur. Naše tovarne elektroindustrije bodo konec leta 1961 poslale na trg kakih 300.000 radijskih sprejemnikov, električnih štedilnikov, bojlerjev, radiatorjev, električnih likalnikov in drugih termičnih aparatov za gospodinjstvo.

Proizvodnja teh izdelkov bo dvainpolkrat večja od lanske. V živilski industriji se bo najbolj povečala proizvodnja sladkorja ter mesnih in ribjih konserv, in sicer v primerjavi z lanskim nad dvainpolkratno. Tudi tovarne konserv, ki se ukvarjajo s predelavo sadja in sočivja, bodo do konca leta 1961 poslale na trg malone dvakrat več konserv in sadnih sokov, kakor smo jih imeli lani.

UREDITEV PLAČILNE
BILANCE

Osnutek perspektivnega plana predvideva znatna gmotna sredstva za zboljšanje strokovne izobrazbe delavcev in uslužbenca v gospodarstvu. Predvidenega povečanja delovne storilnosti od 5 do 7 % letno ne bo moč doseči brez

ureditve vprašanja strokovnih kadrov, ki velja za eno glavnih neskladnosti v naši industriji. Uveljavljanje sodobnih tehnoloških metod v proizvodnji nujno zahteva vključitev kakih 8000 inženirjev in večjega števila tehnikov v prihodnjih petih letih.

Ureditev naše plačilne bilance je ena najvažnejših nalog dolgoročnega plana našega gospodar-

skega razvoja. Zato bodo ti nalogi industrije usmerjeni na povečanje proizvodnje izvoza namenjenih izdelkov, da bi v prihodnjem obdobju odpadel primanjkljaj v zunanjetrgovinski bilanci. Industrijska proizvodnja do leta 1961 naj omogoči tolikšen izvoz izdelkov, da bo krit uvoz reprodukcijskih potrebščin in opreme za industrijo.

Protest koroških Slovencev
spričo okrnjenega in pristranskega izpolnjevanja državne pogodbe

Dunaj, 18. nov. Danes dopoldne so bili štirje predstavniki koroških Slovencev dr. Francel Zwitter, dr. Janko Tišler, Franc Mertelj in Janko Ogriz v imenu Narodnega sveta koroških Slovencev in Zveze slovenskih organizacij pri predsedniku vlade dr. Brunu Pittermanu in mu v krašjem razgovoru razložili svoje stališče o osnutkih zakona o dvojezičnih šolah in slovensčini na sodiščih na Koroškem. Protestirali so, ker teh osnutkov do zdaj uradno še niso dobili na vpogled.

Dr. Pitterman je izjavil, da tako nedemokratično ravnanje obžaluje in da bo takoj poskrbel, da bosta osnutka prizadetim čimprej dostavljena.

Zunanji minister inž. Figl delegacije ni mogel sprejeti, ker je bil baje zadržan. Nato je bila delegacija še v prosvetnem ministrstvu, a je prosvetni minister sprejel, marveč samo podrejeni uradniki. Ti so bili mnenja, da so slovenske zahteve neosnovane in da pomenja osnutka zakonov pravično rešitev narodnostnih vprašanj. Tudi druge porogljive izjave, n. pr., da osnutka poceni prodajajo pri državi za ložbi, kažejo, da v prosvetnem ministrstvu dokaj neodgovorno presojo prizadevanja koroških Slovencev za ureditev teh vprašanj.

Popoldne so se predstavniki koroških Slovencev v hotelu Rainer sestali z novinarji. Na sestanku je prišlo nad 30 sodelavcev domačih in tujih listov. Izročena jim je bila posebna izjava, ki med drugim ugotavlja:

Uvodoma ugotavljajo predstavniki koroških Slovencev, da je bila do zdaj izpolnjena samo ena točka 7. člena avstrijske državne pogodbe iz leta 1955, da

je bila namreč ustanovljena gimnazija za koroške Slovence v Celovcu. Pa še pri tem niso ravnali po željah prizadetih, ki so zahtevali dvojezično gimnazijo, dobili pa — enojezično.

BONNSKE IZJAVE O REPARACIJSKIH OBVEZNOSTIH NASPROTI JUGOSLAVIJI

Vedno manj prepričljivo
opravičevanje pritiska na našo deželo

(Od našega posebnega dopisnika)

Bonn, 18. nov. Izpolnitev pogodbenih obveznosti Zahodne Nemčije nasproti Jugoslaviji, ki je spričo tako imenovanih "ponovnih proučevanj" v bonnskem zunanjem ministrstvu postala negotova, zbuja se zmerom vsopozornost tukajšnjih političnih opazovalcev in javnosti. Posebno pozornost je vzbudil davi uvodnik v vladi naklonjeni »Frankfurter Allgemeine Zeit-

tung«. List opravičuje sedanjo bonnsko tezo s trditvijo, da je parlament ratificiral omenjeno pogodbo samo zato, ker je vlada izjavila, da je v njej molče izražena tudi obljuba jugoslovanske vlade, da ne bo pripoznala DR Nemčije. Takoj potem pa je v uvodniku rečeno, da je vlada menila, da je prav, da prekine diplomatske stike z Jugoslavijo.

Vprašanje pa je prav v tem, ali je bilo tako ravnanje pametno. Zunanji minister je skrajša izjavil, da prekinitev diplomatskih stikov ne pomeni tudi prekinitev pogodbenih obveznosti. »Zakaj je prišlo do te spremembe, še posebej, ko je znano, da pride naslednji kreditni obrok na vrsto šele čez 6 mesecev?«

Na današnjem sestanku z novinarji je bilo to vprašanje znova na dnevnem redu. Na vprašanje, kako vlada presoja usodo pogodb med obema deželama, je vladni predstavnik odgovoril, da gre zdaj izključno za proučevanje pravnih osnov teh pogodb. Treba pa je poudariti, je rekel,

da se vlada v nobenem primeru ne namerava ogniti obveznostim, izvirajočim iz krivic nacističnega režima.

Ta izjava je bila očitno pripravljena, ker se nobeno vprašanje ni nanašalo na to stran problema. Tu jo pojasnjuje kot izraz bojzani bonnske vlade, da je ne bi osumili, da hoče izpolniti svojih reparacijskih obveznosti spremeniti v sredstvo političnega pritiska na Jugoslavijo.

Vladnega predstavnika so tudi vprašali, ali vlada meni, da je Hallsteinova izjava v Zveznem zboru ob ratifikaciji pogodbe, da je v njej molče izražena obveznost Jugoslavije, da ne bo pripoznala DR Nemčije, zadosten razlog za preklic te pogodbe. Vladni predstavnik je odgovoril, da ne gre za Hallsteinovo izjavo, marveč za izjavo vlade glede Jugoslavije, na hotel podrobneje povedati, kako bi mogla biti ta izjava, čeprav izrečena v imenu zahodnonemške vlade, obvezna tudi za Jugoslavijo. M. Bajec

Slovesen pogreb
pokojnega predsednika ČSR Antonina Zapotočkega

Praga, 18. nov. (Tanjug). Ljudstvo Češkoslovaške se je danes zadnjikrat poklonilo posmrtnim ostankom predsednika republike Antonina Zapotočkega. Pogrebne svečanosti so se začele na Hradčanih.

Predsednik vlade Viljem Siroky je govoril ob mrtvaškem odru o življenjski poti pokojnika, bora za pravice delavskega razreda in ljudstva, enega izmed ustanoviteljev KPČSR, državnika in predstavnika mednarodnega delavskega gibanja. Potem so krsto s posmrtnimi ostanki pokojnega predsednika vojaki odnesli in jo položili na lafeto.

Pogrebni spreved, v katerem so bili najbližji člani pokojnikove družine, člani vlade ter tuje delegacije, med njimi tudi člani jugoslovanske delegacije, Petar Stambolić, Franc Leskošek in veleposlanik Nikežić, je krenil proti Vaclavovemu trgu, kjer se je od po-

smrtnih ostankov pokojnika poslovil prvi sekretar CK KPČSR Antonin Novotny.

Potem so govorili predsednik Prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR maršal Vorošilov, predsednik poljskega Državnega sveta Zawadzky in podpredsednik Državnega sveta LR Kitajske Li Hsjen Njen.

Z Vaclavovega trga so trüplo pokojnega predsednika Zapotočkega odpeljali v krematorij, kjer ga bodo na njegovo osebno željo sezgali. Zaro s pepelom bodo položili v prostore Narodnega spomenika na zgodovinskem griču Vitkovu nad Prago.

VREMENSKA NAPoved

za torek, 19. novembra 1957

Oblačno, brez bistvenih padavin. Temperatura ponoči med -2 in +3, v Primorju okoli 6, najvišje dnevne temperature med 3 in 6, v Primorju okoli 8 stopinj C.

Delegacija Socialistične stranke Arabskega preporoda pri podpredsedniku OLO Ljubljane inž. Klemenčiču. Na sliki: V sredini Michel Aflak, generalni sekretar stranke

S PRVEGA KONGRESA KMETIJSKIH INŽENIRJEV IN TEHNIKOV JUGOSLAVIJE

Vloga kmetijskih strokovnjakov
v uresničevanju naše kmetijske politikeKongresu, ki se ga udeležuje 2000 delegatov, je predsednik Tito poslal
pozdravno pismo

Beograd, 18. nov. (Tanjug). V dvorani doma sindikatov v Beogradu se je začel danes prvi kongres kmetijskih inženirjev in tehnikov Jugoslavije. Na njem se je zbralo kakih 2000 delegatov podružnic društev kmetijskih inženirjev in tehnikov ter raznih kmetijskih ustanov, znanstvenih kmetijskih inštitutov in kmetijskih organizacij.

Kongresa se udeležujejo podpredsednik ZIS Svetozar Vukmanović, član ZIS Slavko Komar, predsednik Glavne zadrúžne zve-

Osnutek perspektivnega
plana gospodarskega
razvoja v Zvezni ljudski
skupščini

Beograd, 18. nov. (Tanjug). — Zvezni ljudski skupščini je bil predložen osnutek perspektivnega plana gospodarskega razvoja dežele do leta 1961, da ga sprejme na dnevni red svojega prihodnjega zasedanja. Osnutek plana bosta se prej proučila odbora za gospodarstvo Zveznega sveta in Zbora proizvajalcev, ki se bosta sestala v četrtek, 21. novembra, dopoldne. Odbora bosta obravnavala tudi predlog sklepa o spremembah in dopolnitvah zveznega družbenega plana za leto 1957.

ze Paško Romac, predsednik komisije za vas Zveznega odbora Socialistične zveze Raja Nedeljković, generalni sekretar Zveze kmetijsko-gozdarskih zborskih inž. Vojin Popović in drugi.

Kongres je začel predsednik organizacijskega odbora ing. Dragoslav Mutapović, sekretar za kmetijstvo in gozdarstvo ZIS. Pozdravil je delegate ter poudaril pomen in vlogo kmetijskih strokovnjakov, potem pa je prebral pozdravno pismo predsednika republike Tita.

Pozdrav predsednika Tita
kongresu

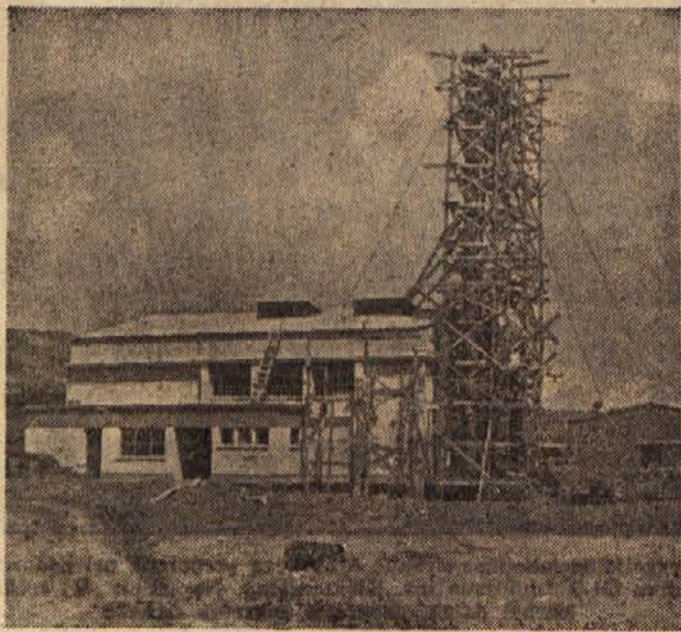
»Dragi tovariši, prejel sem pismo kongresnega odbora z gradivom, ki bo predmet vašega dela, in z vabilom, naj se udeležim vašega prvega kongresa. Videl sem, da so pripravljene referati zajeli v glavnem bistvena in

(Nadaljevanje na 2. strani)

V Makedoniji gradijo

NAJVEČJI LESNOINDUSTRIJSKI KOMBINAT

Kavadar, novembra. Desno od Kavadara, znanega vinogradniškega središča v ljudski republiki Makedoniji, ki je za več kot polovico zrastle šele v zadnjih petih letih, se pravkar dviga na 13 hektarjih zemljišč novo naselje — lesno-industrijski kombinat. Lesno-industrijski kombinat, do katerega se bo odcepil od železnice poseben industrijski tir, bo eden izmed največjih v naši državi. Gradnja tako naglo napreduje, da so v nekatere prostore stroje že montirali in predvidevajo, da bodo že v prihodnjem letu začeli v nekaterih oddelkih kombinata izdelovati iz kavadarskega lesa pohištvo, furnir in različne galanterijske izdelke. Računi so

potrdili, da se bodo investicije za gradnjo največjega lesno-industrijskega kombinata v Makedoniji kmalu povrnila. Predvidoma bodo začeli v vseh obratih kombinata z delom 1959. leta. Izgradnja in oprema tega giganta moderne industrije bo veljala milijardo 100 milijonov dinarjev, medtem ko bo vrednost letnega brutoprodukta, ki ga bo dal kombinat v polni proizvodnji, milijardo 500 milijonov dinarjev. Skoraj vsa dela v oddelkih kombinata bodo mehanizirana. Tudi les bodo iz kavadarskih gozdov prepeljali do kombinata po železnici, dolgi 35 km. Zato bo v vseh pogonih lesno-industrijskega kombinata zaposlenih le okrog 600 delavcev.

V. B.

Utrjene razmere delavcev v delovnem odnosu

Zvezni izvršni svet je osvojil načrt zakona o delovnih odnosih, ki bo predložen Zvezni ljudski skupščini

Zvezni izvršni svet je na svoji seji pretekli petek med drugim osvojil načrt zakona o delovnih odnosih, ki bo predložen Zvezni ljudski skupščini v odobritve. Namen tega zakona je razširiti in utrditi pravice delavcev v delovnem odnosu v skladu z družbeno-političnim in gospodarskim razvojem, kakor tudi z razvojem delavskega samoupravljanja v gospodarstvu in družbenega upravljanja v javnih službah.

Prvi del zakona ima splošni značaj in ureja osnovna vprašanja delovnih odnosov enotno za vse osebe ne glede na to, ali so zaposlene v gospodarstvu ali v državnih upravah, v družbenih organizacijah in pri privatnikih. Drugi del zakona se ukvarja z delovnimi odnosi v gospodarskih organizacijah.

V posebnem poglavju, ki navaja osnovne pravice iz delovnega odnosa, je med drugim določeno, da se lahko stavi prepoved na največ eno tretjino osebnega dohodka oziroma plače, za alimentacijo pa do polovice, pri čemer je predpisan minimum osebnega dohodka, ki ne more biti predmet izvršbe ali zavarovanja. Tu so tudi določbe o posebni zaščiti invalidov, žensk in mladine. Na določenih delovnih mestih, na katerih lahko delajo invalidi, se lahko

zaposluje samo take osebe in šele če teh ni, tudi drugi. Ta delovna mesta, se določijo komisijsko. Prav tako so navedena dela, pri katerih je prepovedano zaposlovati ženske in mladino.

PRAVICE DELAVSKEGA SVETA

PRI SPREJEMANJU V SLUŽBO

Največ sprememb in novosti prinaša zakon v tistem delu, ki govori o ustanavljanju delovnih odnosov in odpustu. O sprejemu v službo odloča delavski svet oz. upravni odbor za vse osebe v delovnem odnosu brez ozira na položaj, delo in funkcijo. V gospodarskih organizacijah, ki ne volijo delavskega sveta, odloča o tem celotni kolektiv. Glede sprejemanja delavcev na delo velja izjema le za tiste gospodarske organizacije, v katerih se število in sestava delavcev med letom v večjem obsegu spreminjata. V tem primeru odloča o sprejemu na delo direktor ali druga vodilna oseba po pooblastilu delavskega sveta.

Delavski svet lahko izvoli ali pooblasti za ustanavljanje in odpuščanje delovnega razmerja posebno komisijo, ki odloča po predlogu direktorja ali druge pooblaščen osebe. Brez soglasja take komisije direktor ne more sklepati pogodbe o ustanavljanju delovnega razmerja. Pa tudi komisija ne more mimo predloga direktorja sprejeti delavcev. Če komisija ne da svojega soglasja k predlogu direktorja, ima direktor pravico zahtevati, da o tem odloči upravni odbor. O sprejemanju delavcev na vodilna delovna mesta pa odloča v vsakem primeru upravni odbor. Za vodilna delovna mesta je treba razpisati natečaj in se lahko brez natečaja postavljajo na vodilna delovna mesta le osebe iz vrst že zaposlenih delavcev, če izpolnjujejo pogoje za zadevno delovno mesto.

Nadalje je določeno, da delavcu brez njegovega pristanka ni mogoče odrediti delovnega mesta ali dela, ki ne ustreza njegovi strokovni kvalifikaciji, razen v primeru, če se obseg dela zmanjša ali pride dočasne prekinitve dela na delovnem mestu.

OSEBNI DOHODEK

Posebno poglavje se nanaša na osebne dohodeke delavcev v gospodarstvu. Gospodarska organizacija lahko samostojno določa, koliko od doseženega dohodka (po odbitku obveznosti nasproti družbeni skupnosti) uporabi za osebne dohodeke in koliko za sklade podjetja. Pri določanju višine osebnega dohodka je upoštevati kvaliteto in količino vloženega dela, težo dela in potrebno kvalifikacijo za tisto delo. Dejanski znesek osebnega dohodka delavca pa je odvisen od tega, kolikšen

(Nadaljevanje s 1. strani)

zore velikega števila naših kmetijskih proizvajalcev. Le-tim morajo kmetijski strokovnjaki z besedo in dejanjem pomagati pri usposabljanju za sodobni način obdelave in pri uporabi sodobnih agrotehničnih sredstev, kakor morajo na drugi strani sploh nuditi svojo pomoč pri razširitvi in napredku raznih kmetijskih služb. V tem delu bo vaša organizacija zavedala na razne objektivne težave, pa tudi na nepravilne in zastarele nazore celo enega dela vašega članstva ter nekaterih vodilnih ljudi v kmetijstvu, ki jih je treba tudi spreminjati in pobijati.

Ko poudarjam pomen nalog, za katerih izpolnitev naj dela va-

ša organizacija, pa tudi vsi kmetijski strokovnjaki, bi želel poudariti, da bosta razvijanje pobud in vnema v tej smeri koristila vsej naši socialistični skupnosti in uresničevanju naše gospodarske politike v celoti.

V izpolnjevanju teh nalog lahko kmetijski strokovnjaki računajo na pomoč in podporo vseh družbenih sil naše države, kakor tudi na mojo osebno podporo.

V upanju, da bo vaš kongres znatno prispeval k nadaljnjemu in hitrejšemu napredku kmetijstva, pošiljam svoje pozdrave vsem delegatom na kongresu in vsem kmetijskim strokovnjakom, kmetijskim inženirjem in tehnikom širom po naši državi ter želim vsem najboljših uspehov pri delu.

Josip Broz Tito

Iz govora Svetozara Vukmanovića

Na kongresu je govoril tudi podpredsednik ZIS Vukmanović, ki je najprej opozoril na nekatere momente, ki bi jim morali posvetiti pozornost, kadar govorimo o razvoju kmetijstva. Opozoril je na to, da predsednik republike Tito ni v svojem pismu slučajno poudaril potrebe po enotnosti gledišč in akcije glede na glavne probleme pospeševanja kmetijske proizvodnje in rekel, da je bilo že mnogo, dostikrat tudi abstraktnih razprav o tem, v kakšnem tempu naj razvijamo kmetijsko proizvodnjo. Razprave, sloneče na praktičnih sadovih, bi nam prinesle koristne uspehe za vso državo in za vse naše kmetijstvo. Zato je poudaril važnost izkušenj, ki smo si jih pridobili v pospeševanju kmetijske proizvodnje v letošnjem letu. Letos smo pridelali več kakor katerokoli leto po vojni, kar ni samo posledica ugodnega vremena,

marveč tudi dela za pospeševanje kmetijske proizvodnje v zadnjih letih.

Posebno važno pa je, je rekel podpredsednik Vukmanović, da prihaja čedalje bolj do izraza enotno gledišče, da lahko pri nas dosežemo sunkovit razvoj kmetijstva, da nam namreč ni treba hoditi tako počasi, kakor so ostale države razvijale svoje kmetijstvo. Potem je obširneje govoril o pogojih, ki omogočajo hitrejši raz-

voj kmetijstva. V industriji smo upostavili takšno bazo, ki lahko nadalje razvija proizvodnjo vseh reprodukcijskih sredstev, potrebnih našemu kmetijstvu. To je nedvomno eden izmed velikih uspehov in dosežanj naše gospodarske politike.

Ko je govoril o spremenjenih splošnih gospodarskih pogojih za razvoj kmetijstva, je podpredsednik Vukmanović opozoril na spremenjeno sestavo našega gospodarstva in aktivnega prebivalstva. Trg kmetijskih pridelkov se je razširil in zanje je nastala ugodna konjunktura. Socialna sestava prebivalstva se spreminja tako hitro, da nekmetijske panoge ne le pritegnejo vse priložnosti, marveč da celo odteka del kmetijskega prebivalstva v ostale panoge dejavnosti. Primitivno kmetijstvo, sloneče na individualni kmetijski posesti, nima dovolj sposobnosti za akumuliranje.

Potem je podpredsednik Vukmanović obširneje obravnaval vprašanje cen kmetijskih pridelkov in sredstev za investicije v kmetijstvu. Opozoril je na važnost, da se zboljša sedanja bančna praksa in da začnemo ustanoviti specializirane bančne ustanove za kreditiranje kmetijstva. V kmetijstvu je treba tudi uveljaviti bolj spodbudni sistem nagrajevanja. Ko je govoril o

vprašanju trga kmetijskih pridelkov, se je zlasti dotaknil nedavnega zvišanja cen živine in živinskih proizvodov. Med drugim je ugotovil, da je bil letošnji plan izvoza živine in mesa preokrožen že v devetih mesecih, kar je vplivalo na cene.

Na koncu je podpredsednik Vukmanović še enkrat poudaril potrebo po enotni akciji v boju za povečanje donosa in za razvoj kmetijstva nasploh. Rekel je, da so pogoji za razvoj našega kmetijstva takšni, da lahko dosežemo tudi večje donose.

Po govoru Svetozara Vukmanovića se je začel delovni del kongresa. Danes so bili na dnevnem redu štirje glavni referati: »Naše naloge in pogoji za njihovo izpolnitev«, »Vloga socialističnega sektorja v razvoju našega kmetijstva«, »O problemih uporabe mehanizacije v kmetijstvu« in »Kmetijska služba in mesto kmetijskih strokovnjakov«.

DNEVNIK

V Maribor je v nedeljo popoldne prispela delegacija komunistične mladine Francije. Sprejeli so jo člani OK LM Maribor. V njihovem spremstvu so se francoski mladinci odpravili z vzpenjačo na Pohorje. Včeraj so si ogledali Tovarno avtomobilov, nato pa so jim člani sindikalne organizacije tovarne pridelali zakusko. V razgovoru s predstavniki delavskega samoupravljanja v podjetju so predvsem zanimali za delo teh organov. Po ogledu tovarne so odpotovali v Zagreb.

Na prvem javnem diskusijskem večeru za člane ZKS Nove Gorice in ostalo prebivalstvo so včeraj zvečer razpravljali o stanju gospodarstva ter zveznem perspektivnem načrtu o njegovem razvoju. Ta prvi diskusijski večer pomeni novo obliko idejno izobraževalnega dela med komunisti v gorškem okraju.

Zgodovinsko razstavo Posavskega muzeja iz Brežic »Hrvaško-slovenski kmetijski upor 1573« so včeraj odprli v Delavskem domu v Trbovljah. Razstava bo odprta do 1. decembra. Hrvaški filmski delavci, ki so se zanimali za to razstavo, prvotno prirejeno v Brežicah, bodo razstavljeno gradivo uporabili pri snemanju dokumentarnega filma »Matija Gubec«.

Poročilo o razgovorih predstavnikov

madžarskih in jugoslovanskih sindikatov

Beograd, 18. nov. (Tanjug). — V Beogradu so bili 17. in 18. novembra razgovori med predstavniki Zveze sindikatov Madžarske in Zveze sindikatov Jugoslavije.

Govorili so o vlogi sindikatov v socialistični izgradnji. V odkriti, iskreni in prijateljski razpravi so proučili najvažnejša vprašanja v zvezi s položajem, vlogo in nalogami delavskega razreda in sindikatov v socialistični družbi in ureditvi, kakor tudi z njihovo vlogo v krepitvi oblasti delovnega ljudstva, krepitvi proizvajalnih sil in razvoju socialistične demokracije. Na razgovorih so posvetili vso pozornost izmenjavi misli o sodelovanju sindikalnih organizacij v izgradnji socialističnih družbenih odnosov in skrbi za vsakodnevne koristi in potrebe delavskega razreda. Ugotovili so soglasje in sorodnost gledišč o številnih osnovnih vprašanjih, ki so jih obravnavali.

Predstavniki madžarskih in jugoslovanskih sindikatov so izrazili željo, da bi tudi v prihodnje nadaljevali takšne razgovore ter z izmenjavo misli o aktualnih vprašanjih sindikalnih gibanj poglobljali in razširjali medsebojno sodelovanje.

S SEJE ZVEZNE KOMISIJE ZA REFORMO SOLSTVA

Premalo pozornosti sistemu srednjih strokovnih šol

Beograd, 18. nov. (Tanjug). Zvezna komisija za reformo šolstva je začela danes razpravljati o mnenjih in pripombah, ki so jih stavile razne prosvetne ustanove in organizacije k predlogu sistema šolanja in vzgoje.

Skoraj splošno stališče organizacij in ustanov je, da so osnovne misli predloga v skladu s potrebami naše družbene skupnosti in da ustrezajo perspektivam našega razvoja in sodobni pedagogiki. V okviru široke javne razprave so stavili tudi pripombe k posameznim mislim v predlogu ter sprožili vprašanja, ki po mnenju nekaterih v predlogu niso dovolj podarjena. Prav na to se je danes nanašala tudi glavna razprava v komisiji.

Med drugim so opozorili na to, da predlog ne posveča dovolj pozornosti sistemu srednjih strokovnih šol, njihovega položaja in vlogi. Da bi to proučili, je potrebna široka analiza vseh strok, zlasti pa je treba določiti odnose med strokovnimi šolami in gospodarskimi organizacijami. Splošni sklep komisije je bil, da srednje strokovno šolstvo močno ovira to, da se niso zadovoljivo urejeni stiki med šolo in gospodarstvom tudi glede finansiranja, nadalje organizacijska stran, kakor tudi pouk sam. Menili so, da je zdaj težko kaj konkretnega skleniti glede teh šol, zlasti ker so odvisne od vrste elementov, ki se stalno spreminjajo.

Na razpravi so govorili tudi o potrebi, da bi podrobneje proučili posamezne stopnje izobrazbe, nadalje šolanje kvalificiranih delavcev in druga vprašanja.

ZACETEK CEPLJENJA PROTI POLIOMIELITISU V MARIBORU

Prva poročila:

ZADOVOLJIV ODZIV

Ta in prihodnji mesec bodo cepili 43.000 otrok

Maribor, 18. nov. Danes se je tudi v mariborskem okraju začela v najlepšem redu odvijati širše zasnovana akcija proti otroški ohromelosti. V ta namen so mimo vsega drugega pripravili 181 cepišč in organizirali 18 ekip zdravstvenih delavcev, ki bodo cepili skupaj 43.000 predšolskih malčkov, rojenih med 1. januarja 1951 in 31. marca letos. Prvo cepljenje bodo opravili do 27. t. m., drugo od 9. decembra do 20. decembra letos, tretje pa sredi prihodnjega leta. Po vsej verjetnosti bodo po drugem cepljenju omenjenega števila predšolskih malčkov začeli cepiti tudi učence prvih dveh razredov osnovnih šol po vsem okraju.

Prva poročila s terena kažejo, da starši v veliki večini dobro razumejo pomen cepljenja proti otroški ohromelosti. Na cepiščih namreč beležijo zadovoljiv odziv povabljenih, ponekod pa so pripeljali k cepljenju tudi malčke, ki so se šele zadnje čase doselili v mariborski okraj in niso prejeli ustreznih pozivov. Vse kaže, da so starši z navdušenjem sprejeli začetek cepljenja in da bo akcija dobro uspešna.

V. K.

Konec vojne v džungli

V džunglah Malaje traja že celih devet let gverilska vojna med uporniki, ki jih vodi Komunistična partija Malaje, ter vladnimi in britanskimi četami. V tem času so na eni strani ugašali, na drugi pa so razplamtevali plameni kranjske vojne in spopadov. Vojna v džunglah Malaje je v tem času nenehoma telesa. Nikoli ni prestopila meja dežele in nikoli tudi ni grozila, da bi se sprevrnila v večji spopad in prišlo druga dežela, vendar pa je ta vojna vojna — na obeh straneh terjala življenje desetstisočev ljudi in ogromna imotna sredstva ter je malone povsem ohromila življenje na Malaji.

Ni dvoma, da je vojna v džunglah pršla v novo fazo v trenutku, ko je dobila Malaja 31. avgusta neodvisnost. Vodja upornikov Ci Peng je postal ondan predsednik vlade Rahmanu pismo, v katerem mu predlaga sestanke, da bi dosegli »časen sporazum o prenehanju sovražnosti«. Predsednik malajske vlade je takoj sporočil, da je pripravil na uvodne razgovore in da naj Ci Peng določi čas in kraj, kjer bi se lahko sestali predstavniki obeh strani.

To ni prvi primer, da sta ta dva moča poskusila najti izhod iz sedanje-šega položaja z neposrednimi pogajanjimi. A prvi poskus je sestanku v Balingu leta 1955, se je izjalovil. Ci Peng seveda ni mogel privoliti v pogoje nasprotne strani: v brezpogojno kapitulacijo, razpust Komunistične partije, časovno internacijo vseh upornikov v koncentracijskih taboriščih in preverjanje njihove lojalnosti.

Tudi tokrat Abdul Rahman vsaj v svojih izjavah ni izprical, da bi bil kaj prida pripravljen privoliti v tisto, kar zahteva Ci Peng, namreč v postena pogajanja. Rahman je znova izjavil, da ne namerava umakniti zahteve glede kapitulacije upornikov. Toda položaj se je po sestanku v Balingu že močno spremenil. Malajska vlada je že v začetku letošnjega leta, torej preden je Malaja dosegla neodvisnost, obljubila, da nobena pripadnika gverilskega gibanja ne bodo sodili zato, ker je sodeloval v vojni na strani Komunistične partije. Zdej ima vlada še več možnosti, da napravi nadaljnji korak h kompromisni poravnavi spora in opusti drago in med Malajci nepriljubljeno vojno.

S splošno pomilostitvijo upornikov je vlada privolila v enega izmed pogojev mira, ki jih je postavila Komunistična partija. Druga dva pogoja sta: legitimiranje Partije in možnost, da bi se članji Gibanja odpora kot kandidati sodelovali na volitvah. Pogajanja med Abdulom Rahmanom in Ci Pengom se bodo bržčas začela konec leta. Če vlada ne bo preveč vztrajala pri svojih zahtevih in zahtevala o brezpogojni kapitulaciji, bi utegnila pogajanja kmalu roditi plodne sadove. S tem bi naposled ugasnilo odra vojno ognjišče. Se kaj tisoč upornikov in vladnih vojakov bi se vrnilo domov.

D. S.

Protest koroških Slovencev

Na sestanku z novinarji so predstavniki slovenskih organizacij temeljito obrazložili svoje stališče o narodnostni politiki na Koroškem

(Nadaljevanje s 1. strani)
 (18. novembra 1955), vlada (21. julija 1956) in še posebej zunanji minister inž. Figl (17. oktobra 1956) obetali. Tudi na spomenico, ki so jo poslali predstavniki koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov s skupnega posvetovanja v Brucku ob Muri letos dne 29. septembra, ni bilo nobenega odgovora.

Kolikor sta zakonska osnutka znana iz dnevnega časopisja, pa v ničemer ne ustrezata potrebam in zahtevam narodnostnih skupin. Oba osnutka temeljita na stališčih, ki so nasprotna stališčem narodnostnih skupin. V osnutkih predvsem ni najti misli o zaščiti narodnostnih skupin kot celote, za katero se je na primer ponovno zavzel Evropski svet, po intervenciji južnih Tirolcev. Razen tega predstavlja osnovo obeh osnutkov načelo opredeljevanja, ki je v praksi podvrženo vsem mogočim oblikam političnega in gospodarskega pritiska in ki ga na Koroškem vedno znova zlorabljajo. Kaže, da je treba sploh prej ugotoviti, ali slovenska narodnostna skupina na Koroškem sploh obstaja, čeprav ji je po 7. členu državne pogodbe njena zaščita zagotovljena!

Nato ugotavlja izjava, da se vlada vedno posvetuje s prizadetimi, kadar rešuje različna druga vprašanja, le v vprašanjih, ki zadevajo narodnostne skupine, se ne ravna po tem načelu. Mnenja smo, da taka narodnostna politika Avstriji ni v čast, posebno ne v času, ko si prizadeva, da bi povabila različne mednarodne organizacije v deželo, v lastni hiši pa ne zna napraviti reda. V narodnostnih zadevah volja večine ne pomeni rešitve. Po večinskem načelu ureditev narodnostnih vprašanj ni mogoča. Zato so potrebni predpisi za zaščito narodnostnih skupin. V skladu s tem je tudi sedanji predsednik republike, še ko je bil podkancler, ugotovil, da je dokaz politične zrelosti, če se tudi

drugim narodnostnim skupinam priznajo njihove življenjske pravice. Pričakujemo, da bo gospod predsednik republike kot najvišji čuvár ustave pri uveljavljanju 7. člena skrbel za izpolnjevanje tega načela resnične demokracije.

Mi vsekakor ne bomo privolili v obsodbo našega naroda na smrt, pa čeprav bo v dunajskem parlamentu soglasno sklenjena. Naše življenjske pravice in naša življenjska volja so močne dovolj, da se ne bomo ozirali niti na sklepe parlamenta. Lahko kdo izvaža na starše pritisk, lahko jih gospodarsko in politično sila, da spreminijo in umaknejo svoje odločitve, lahko je neki narod prisiljen k molku, toda našega naroda ni mogel uničiti niti Hitler, čeprav je imel to na svojem programu — kljub deportacijam, ječam in koncentracijskim taboriščem!

Mi koroški Slovenci hočemo živeti in bomo živeli, čeprav nekateri avstrijski, posebno pa koroški krogi tega ne verjamejo, — zaključuje izjava. — Vendar pa upamo, da bosta zmagala razum in demokracija, ter ponovno izjavljamo, da smo pripravljene sodelovati pri urejanju vseh problemov, ki tičejo našo narodnostno skupino.

Nato sta na številna vprašanja odgovorila dr. Franci Zwitter in dr. Joško Tišler. Prisoteni pa je bil tudi predstavnik gradiščanskih Hrvatov prof. Bela Schreiner, ki je na kratko razložil tudi stališče hrvatske narodnostne skupine glede na prečja vprašanja. Opozorili so, da terjajo Slovenci in Hrvati za vse dvojezično ozemlje dvojezično šolo, ker je to v interesu prebivalstva. Edino simultana vzgoja lahko privede do pomiritev nacionalističnih strasti in pravične ureditve narodnostnega vprašanja. Največ vprašan je se je nanašalo na opredelitev, ki jo zahteva osnutek zakona o šolstvu. Na razna izvalna vprašanja sta predstavnika Slovencev odgovorila, da je problem dosti bolj zapleten, kot ga skušajo prikazati avstrijske oblasti. Zaradi stoletne germanizacije in zaradi še vedno trajajočega gospodarskega in političnega pritiska je zdaj nemogoče po načelu opredeljevanja ugotoviti, kdo je Slovenec. Treba je ravnati objektivno, namreč tako, da se označi za Slovenca vsakdo, kdor doma govori slovensko: Tako bi ugotovili, da živi danes na Koroškem najmanj 70.000 do 80.000 Slovencev. Sklicevanje na rezultate ljudskega štetja iz leta 1951 je nesmiselno,

ker je to štetje registriralo devet nacionalnih skupin na Koroškem, torej vse kombinacije od slovenske in nemške do »vindišarske«. Na trditve nekaterih novinarjev, da na Koroškem živi še neki tretji narod, namreč »vindišarji« se je glasil odgovor, da je ta teorija že zdavnaj znanstveno ovrežena. Danes mora biti vsakemu realno mislečemu človeku jasno, da je bila ta teorija mišljena samo v ta namen, da razvojni slovenski življenj na Koroškem in da ga napravi manj odpornega.

Govornika sta navedla tudi primere terorja nad Slovenci, tako nasilno snemanje slovenskih napisov, oskrunjenje partizanskega spomenika in Velikovec in slovenskih grobov ipd., ter poudarila, da to ustvarja atmosfero, ki onemogoča resnično narodnostno opredeljevanje. Močan vtis so napravili tudi drugi podatki, po katerih je videti, da se zaradi takega pritiska Slovenci na ljudskih štetjih izpovedujejo za Nemce. Tako se leta 1951 pri Sv. Štefanu ob Zili niti en sam človek ni izrekel za Slovenca, pri vpisovanju v šolo pa je bilo več kot 31% otrok, ki so doma govorili samo slovensko. V Gorici je bilo v ljudskem štetju 15% Slovencev, pri vpisu v šolo pa 60% itd. Če je položaj tak, kakšno vrednost imajo potem ljudska štetja, na katere se sklicujejo oblasti?

Po sestanku sta dr. Zwitter in dr. Tišler podala posebno izjavo za avstrijski radio in v njej ugotovila, da izvajajo na Slovence na Koroškem politični pritisk in da je to v nasprotju z demokrasko ureditvijo v Avstriji.

S. FRAS

Demonstracije v Boznu

Dunaj, 18. nov. (Tanjug). Dunajski časniki danes na široko poročajo o večerajšnjih protestnih zborovanjih Nemcev na Južnem Tirolskem. »Die Presse am Montag« poroča, da se je zbralo na protestnem mitingu v Boznu 35 tisoč ljudi. Podpredsednik regionalnega sveta dr. Magnano je zahteval, da mora italijanska vlada zagotoviti avtonomijo avstrijskemu življenju na Južnem Tirolskem. Časnik objavlja tudi fotografijo, ki kaže nastop italijanske policije proti skupini demonstrantov s protitalijanskimi transparenti z gesli, kot »Južna Tirolska — ne Alto Adige«, »Avtonomijo za Južno Tirolsko«.

»Der Neue Kurier« pa poudarja, da Avstriji na Južnem Tirolskem »kličejo Dunaj na pomoč«. »Welt am Montag« poroča, da je 5000 karabinerjev povsem blokiral Bozen in onemogočilo ljudem, da bi po mestnih ulicah demonstrirali proti rimski vladi.

Abdel Naser o politiki Egipta

Kairo, 18. nov. (Radio Kairo). V intervjuju nekemu ameriškemu novinarju je predsednik Egipta Abdel Naser izjavil, da je edina pot, da se ognemo svetovni vojni, v koeksistenci, spoštovanju suverenosti in neodvisnosti ter nevsiljanju v notranje zadeve drugih dežel. Naser je dejal, da je sedanje nezaupanje med Vzhodom in Zahodom glavna ovira na poti k utrditvi miru.

Kar se tiče perspektive miru z Izraelom je izjavil, da niso posebni ugodne.

Govoril je tudi o notranji politiki dežele in je rekel, da Egipt napreduje v svojem razvoju.

Arabski socialisti

na ljubljanskem OLO in v gosteh pri predsedniku Ljudske skupščine Mihi Marinku

Ljubljana, 18. nov. Delegacija arabskih socialistov, ki je včeraj prispela v Ljubljano, je bila danes na OLO Ljubljane, kjer je sprejel podpredsednik OLO Ivo Klemenčič. Gostom je razložil naš sistem nasploh, nato pa se je pojasnil, kako deluje na področju Ljubljane. V daljšem razgovoru so nato arabski socialisti in predstavniki naših oblasti iz-

menjali misli o socialističnem razvoju pri nas in o značilnostih njegovega razvoja v Jugoslaviji. Michel Aflak se je na koncu razgovora zahvalil za prijazen sprejem ter prisrčni in odkrit razgovor. Pri tem je še posebej poudaril vlogo delavskih svetov pri nas. Omenil je, da je v delavskih svetih izražena ideja odmiranja države.

Po razgovoru na OLO so si gostje ogledali savsko kolonijo, opoldne pa jim je podpredsednik Ivo Klemenčič priredil intimno kosilo.

Popoldne se je delegacija odpeljala v Postojno in si ogledala Jamo. Zvečer ji je predsednik Ljudske skupščine Miha Marinko priredil slovesno večerjo.

Zvečer so arabski gostje odpotovali nazaj v Beograd, kjer se bodo mudili še nekaj dni.

Belgijski veleposlanik v Ljubljani

Ljubljana, 18. nov. Danes se je mudil v Ljubljani belgijski veleposlanik v Beogradu Georges Delcoigne, ki odhaja na novo službeno dolžnost. V spremstvu belgijskega generalnega konzula v Ljubljani dr. Milana Dularja je bil pri tajniku Ljudske skupščine LRS dr. Mihi Potocniku, sekretarju Izvršnega sveta Niku Šilihju in potem še pri podpredsedniku OLO Ljubljane Jošku Gorjancu.

NAD 7 MILIJONOV LJUDI V SANGHAJU

Peking, 18. nov. (Reuter). Sanghajski »Ven Hui Pao« je objavil podatke o prirastku prebivalstva v Sanghaju, ki sodi med štiri največja mesta na svetu. Prirastek znaša na mesec povprečno 75.000. Mesto ima danes 7,25 milijona prebivalcev.

IZ RAZGOVORA Z MICHELOM AFLAKOM

Temeljna elementa boja arabskih socialistov za arabski preporod

Ljubljana, 18. nov. — Sirija se danes bori ne le proti kolonializmu, ampak tudi za napredni družbeni razvoj — je izjavil Michel Aflak, generalni sekretar Socialistične stranke Arabskega preporoda. — Ta borba je izredno težavna in zapletena. V arabskem svetu je namreč še polno ostankov starega, že preživlega sistema in tujege vpliva.

— Naša stranka je začela delovati že leta 1940 — je dejal Michel Aflak našemu sodelavcu, vendar pa se je morala dolgo časa skrivati pred dejavnostjo, saj so policijske oblasti nenehno preganjale. Zato je bilo naše gibanje v splošni tiski malo znano. V prvih letih tudi še nismo imeli svojega lastnega programa, pozneje pa smo začeli hoditi svoja pota. Cilj naše stranke je, urediti in povezati nacionalne in socialistične ideje.

— Naša stranka — je s ponosom poudaril g. Aflak — ni samo siriska, ampak ima širši, vsearabski značaj. To je edina stranka v arabskem svetu, ki ima tako široko osnovo. Najmočnejši smo v Siriji, močne pozicije pa imamo tudi v Jordaniji, Iraku in Libanonu.

— Naša stranka je v zadnjih desetih letih zelo utrdila svoj ugled in močno vplivala na javno mnenje v arabskih deželah. Arabske množice so se prepričale, da se zares borimo za interese ljudstva, ne pa le za to ali ono skupino kot toliko drugih strank. Prepričale so se, kako močno so bili dosedanjí režimi povezani z reakcionarnimi, da celo z defetističnimi elementi. Ti so bili povezani predvsem s tujimi interesi, zato naravno niso mogli predstavljati in tolmáčiti težnj arabskega ljudstva.

— Vojna v Palestini je arabske množice še bolj prepričala, da je naša borba za nacionalno osvoboditev in socialistično preureditev v interesu vsega arabskega sveta. Vojna v Palestini se je tehnično končala z vojaškim porazom, toda istočasno se je začelo po vseh arabskih deželah močno revolucionarno vrenje. Kmalu nato je prišlo do državnega udara v Siriji in Egiptu. Ta državna udara so sicer izvedli od zgoraj, vendar pa sta izražala protest arabskih ljudskih množic proti fevdalcem in bogatemu meščanstvu, torej defetizmu, ki so izdali arabske interese.

— Reakcionarni elementi, ki so dotlej vodili nacionalno borbo in izkoriščali svoje ekonomske

pozicije, so začeli izgubljati vpliv na javnost. Istočasno pa se je začela krepiti tudi naša stranka. — Naša doktrina sloni na dialektičnem načelu dveh elementov — je pojasnjeval g. Aflak. — Mi moramo najprej prebuditi nacionalno zavest, nato pa okre-

V razorožitveni komisiji še 14 novih članov?

New York, 18. nov. (Reuter). Združene države Amerike, Velika Britanija in Francija so danes privolile v to, naj bi komisijo OZN za razorožitev razširili še s 14 člani. V razorožitveno komisijo naj bi prišli predstavniki Argentine, Avstralije, Belgije, Brazilije, Burme, Češkoslovaške, Indije, Italije, Tunizije, Jugoslavije, Egipta, Mehike, Norveške in Poljske.

pitno socialno borbo. Opreti se moramo na čustva vseh Arabcev. Naš cilj je osvoboditev in združitve vseh arabskih dežel.

— Zato se ne smemo vezati na noben blok. Mi se zavzemamo za nevtralistično politiko. Le v tem vidimo garancijo svojega razvoja.

— Naše politične ideje so močno vplivale na zavest arabskih množic. Utrdile so arabsko solidarnost in enotnost.

— Naš ideal je, da bi se naša dežela čimbolj industrializirala in da bi bila Sirija tako močna in upoštevana, da bi postala faktor miru v svetu.

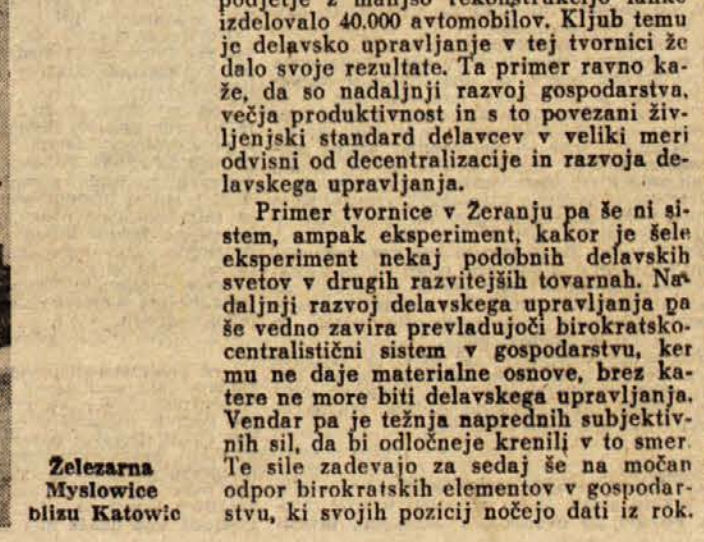
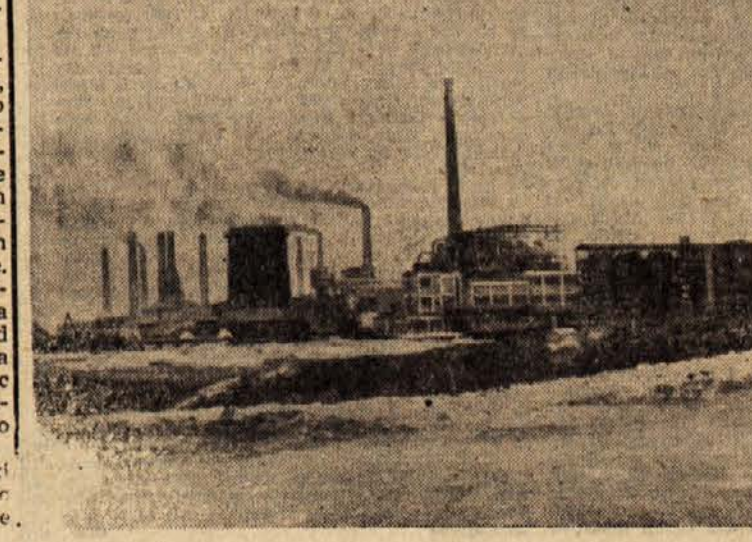
Tako je Michel Aflak končal kratki razgovor. Resen je bil njegov pogled, ko sem še enkrat pritrldil njegovim besedam in se s stiskom roke poslovil od prijaznega, toda zavzetega predstavnika arabskih socialistov. M. O.

Tak delavski svet je v tvornici avtomobilov v Zeranju pri Varšavi

Razpravlja o planu proizvodnje (o planu sicer končno odloča le ministrstvo), o organizaciji in produktivnosti podjetja ter o finančnem planu, določa premije itd. Direktor je formalno vezan na njegove sklepe. Kolikor se pa ne strinja z njimi, mora to utemeljiti in jih predložiti nadrejenim organom ministrva industrije, ki končno odločajo o vsem tem. Ustvarjeni presežek dobička, ki ga doseže s preseganjem plana in z večjo prizadevanostjo delovnega kolektiva, ostane večji del delovnemu kolektivu. Ta dobiček razdelijo po predhodnem sporazumu s ministrstvom navadno takole: 20% gre državi, 30% za stanovanja, 50% pa gre v plače delavcev. (Delavski svet pa je na eni zadnjih sej oddelil

Videl sem Poljsko

(Nadaljevanje)
 od teh 50% le 25% na plače delavcem, 25% pa za obnovo podjetja.) Delavci delajo po uri in po kosih (to je po normah) sicer ne kot posamezniki, ampak po skupinah. Dobiček, dosežen s prekoračenjem norm gre delavcem, a zopet ne posameznikom, ampak skupini, ki dela v določenem oddelku, razen 2%, ki se stekata v tako imenovani sklad direkcije. Ta sklad pa se zopet deli v obliki premij posameznim delavcem ob določenih obletnicah in praznikih. Delovni kolektiv je udeležen tudi v večji proizvodnji izvoznih premij. Za vsak izvožen avto dobi kolektiv 1200 zlo-

Gdansk, graščinska plosčja iz XVI. stoletja
 Ze sama težnja naprednih sil za demokracizacijo pa je nedvomno pozitivna postavka v družbenem razvoju Poljske. (Se nadaljuje)

»Zdravstveni dom ne bo niti mnogo boljši niti mnogo cenejši«

Zadružniki križevske okolice negotujejo zaradi izgradnje zdravstvenega doma v križevcih. »Vse je pripravljeno, že zdavnaj bi lahko začeli zidati, če nas ne bi ovirali s potrditvijo načrta. Ali je res tako važno, kako se odpirajo neka vrata in če je parket hrastov ali bukov?« Po njihovem mnenju so to malenkosti, ki pa bodo lahko zavrele začetek gradnje za celo leto. Če ne bodo začeli zidati kmalu, bodo morali čakati do pomladi.

Radi igrajo in pojo

Blizu 500 mladine obiskuje v Celju izredni glasbeni pouk. Zelja staršev, da se njih otroci glasbeno čim bolj vzgoje, je zmeraj močnejša tudi v delavskih družinah. Razumljivo, da so moralni glasbeni pedagogi sedeti večjemu zanimanju in omogočajo otrokom učenje tega ali onega instrumenta. Ker za Glasbena šola v Celju v svojih tistih prostorih ni bila kos čedalje večjemu številu gojencev, sta se morali glasbeni vzgoji mladine posvetiti dve kulturno-prosvetni društvi v Celju — »France Prešeren« in »Svoboda«. Skupaj obiskuje izredni glasbeni pouk v Celju blizu 500 otrok. Največ gojencev ima Glasbena šola, in sicer 335. Največ »zanimanja« — po želji staršev — je za klavir, sledijo ostali oddelki: solo petje, godala, pihala in trobila. V Glasbeni šoli »Svoboda« Celje je največ zanimanja za pouk harmonike, pri društvu »France Prešeren« pa za tamburice in harmoniko. Inicijativa obeh društev pomeni za glasbeno vzgojo mladine veliko pridobitev. Pri društvih seveda obstaja problem ustreznih prostorov, ker so marsikaj glasbeni učitelji primorani peljati učence na svoj dom. Vzlic takim težavam dosežajo vse glasbene šole v vzgoji prav lepe uspehe. To so potrdili že številni javni nastopi, med drugim tudi slednja razstava »Svoboda« Celje, ki je bila minulo soboto. F. K.

Razpoložljivih sredstev niso izkoristili

V mariborskem okraju je bilo letos odobrenih 42 milijonov dinarjev investicijskih posojil za potrebe kmetijstva. Od tega zneska so doslej izkoristili komaj 14 milijonov dinarjev. Med kmetijskimi gospodarstvi in zadružnimi organizacijami so tudi take, ki se še niso poslužile razpoložljivih sredstev. Nezaključeno izkoriščanje odobrenih posojil povzroča, da se odobrena sredstva premalo obračajo. Ali je tako prav?

NOVA ROTACIJSKA PEČ - VEČ ŽIVEGA SREBRA

Nova Gorica, 18. novembra. — Predstavniki idrijskega rudnika živega srebra je nedavno podpisal v Moskvi sporazum z neko sovjetsko tvrdko o dobavi moderne rotacijske peči za rekonstrukcijo topilnice.

Novo peč naj bi začeli graditi oziroma montirati v drugi polovici prihodnjega leta ter bo lahko predelala 250 ton živosrebrne rude v štiriindvajsetih urah. Obratovati naj bi začela junija ali julija 1959. Zvezna investicijska banka je odobrila zadevni kredit v znesku 300 milijonov dinarjev, potrjen pa je tudi že investicijski program. Ko bodo dobavljali po-

Predelevalna zmogljivost rudnika živega srebra se bo z novo moderno pečjo povečala za 130 ton rude dnevno, mimo tega pa bodo namesto dosedanjih 85-lahko izluščili iz nje 91 odstotkov živosrebrnega koncentrata

sredovali potrebne tehnične podrobnosti, pa bodo začeli pripravljati tudi podrobnejše načrte.

Idrijskemu rudniku se torej obeta odprava največjega ozkega grla, ki zavira sleherni prizadevanja za povečanje izkopa rude ter sploh napredek podjetja. Osem sedanjih jaskastih peči zaradi premajhne zmogljivosti ne

ustreza več, mimo tega pa so zastarele ter jih je tehnični napredek v rudarstvu že zdavnaj prerasel. V štiriindvajsetih urah lahko predelajo komaj 120 ton rude, iz nje pa lahko izluščijo največ 85 odstotkov čistega živega srebra. Sedanja topilnica so postavili leta 1886 ter posledje tega obrata praktično niso več prenavljali.

Z novo pečjo bo zaključena rekonstrukcija našega edinega rudnika živega srebra. Strokovnjaki sodijo, da bo z modernizacijo vseh rudniških obratov proizvodnja živega srebra vzlic zmeraj siromašnejši rudi moč še dolga leta obržati na enaki ravni. Sedaj proizvedejo v Idriji povprečno 430 ton čistega živega srebra na leto, po zgraditvi nove topilnice pa naj bi se proizvodnja ustalila na okoli 550 tonah. M. D.

Motiv iz najstarejšega rudarskega kraja — Idrije

Od vsepo vsod

Mladina se uči šofirati

Avto-moto društvo Bohinj je 1. oktobra organiziralo tečaj za šoferje-amaterje, ki ga obiskuje 58 slušateljev. Med tečajniki je največ mladincev, nekaj pa je tudi deklet. Za praktični pouk ima društvo na razpolago tudi avtomobil. Izpiti bodo predvidoma v mesecu decembru.

Rezervni oficirji pomagajo na vseh področjih

V četrtak je imelo Združenje rezervnih oficirjev JLA v Sentjurju pri Celju občni zbor. Društvo se je v zadnjem letu organizacijsko utrdilo in je priredilo 6 predavanj ter poučno ekskurzijo na vojaško letališče. Med člani je tudi nekaj takih, ki ne čutijo potrebe, da bi v združenju aktivno delali, medtem ko nekateri pridno delajo pri predvojaški vzgoji v Strelski družini, PAZ-u, gasilstvu, nekateri pomagajo celo v drugih občinah, večina med njimi pa sodeluje v političnih družbenih organizacijah. Člani so izvolili nov odbor in sklenili organizirati pozimi dva strokovno vojaška seminarja.

Občinske konference v tem mesecu

Na zadnji seji predsedstva OK LMS Kranj so razpravljali o pripravi na občinske in okrajne konference LMS. Prva konferenca bo v občini Zelenkova, vse ostale pa do konca tega meseca, medtem ko bo okrajna 23. decembra. Na seji so razpravljali tudi o pripravah mladine na volitve v republiko in zvezno ljudsko skupščino, ki se bodo odvijale preko predavanj.

Spominski plošči dvema borecema

Organizacija ZB Gornja Radgona bo 29. novembra ob Dnevu republike odkrila dve spominski plošči padlim borecem. Spominsko ploščo bodo odkrili v Črešnjem, kjer je bila 20. februarja leta ubita Marija Rozman iz Polca, sekretarica mladinskega aktiv. Drugo ploščo pa bodo odkrili Francu Horvatu iz Spodnje Ščavnice, ki je bil med NOB kurir in obveščevalec na tem terenu. Spominsko ploščo bodo odkrili v Polcah, kjer je bil Horvat ustreljen 16. marca leta 1945.

Mi smo na vrsti

V divjaški občini, okraj Koper, bodo te dni začeli cepiti proti otroški ohromelosti. Zdravstvena postaja Divača bo cepila v desetih cepilnih centrih: Divjači, Lokvi, Rodniku Skočanu, Senožečah, Vretnem, Podgradu, Mišljah, Borštni, Ležem in Barki in to od 25. novembra. Ljudje se za cepljenje zelo zanimajo in je upeti, da bodo na cepljenje prihajali vse za cepljenje doletene otroke.

Vse leto bodo tekmovali

Da bi delo aktivov mladih zadružnikov zasavskega okraja še bolj poglobilo, in da bi se še v večji meri uveljavili, je Okrajni odbor zadružnih aktivov Trbovlje razpisal nagradno tekmovanje. Tekmovanje bo trajalo do 15. oktobra 1958 leta. Udeležijo se ga lahko vsi aktivji in tudi tisti, ki bodo ustanovljeni do 15. novembra letos. Za nagrade je določenih 150.000 dinarjev. Prav gotovo bo nagradno tekmovanje prispevalo k razvoju zadružništva v Zasavju.

Po dobri kakovosti sadik jo poznajo

Zadružno posestvo Sevnica — Boštanj je zlasti znano po drevesnicah, ki jo ima v Boštanju in po odlični

kvaliteti sadik. Letos so prodali 30.000 sadik, največ hrušk in jabolk. Prihodnje leto bodo prvič rodile jablane na 14,5 ha velikem sadovnjaku. V naslednjih letih namerava zadruga urediti še nasad srednje debelih jablan na 16 ha površine.

Največja stavba v Idriji

Domače gradbeno podjetje »Zidgrad« gradi v Idriji štiri nadstropno stanovanjsko poslopje, ki bo doslej največje v našem najstarejšem rudarskem mestu. Gradnja ga Občinski ljudski odbor ter rudnik živega srebra, vsak za svoje interese. Hiša bo veljala okoli 70 milijonov dinarjev ter bo v njej prostora za 30 družinskih stanovanj. Zgradba v Rožni dolini bo pod streho do konca leta, vtem ko bo povsem dograjeno avgusta prihodnjega leta. M. D.

SPODBUDNI ZAPISKI IZ KRANJSKE »IBI«

Dobra volja, vztrajnost in še kaj...

Strojev niso hoteli oddati v topilnico, zato so postali milijarderji — Kdor more, naj jih posnema, mora pa vedeti: brez dela ni uspehov

Delavski svet in upravni odbor nista dobra, kot pravimo, samo tedaj, kadar se ljudje prijazno gledajo na sebah, priključujejo drug drugemu in dajejo zaradi ljubeznave miru vsakomur prav, čes glavno je, da se dobro razumemo. Direktor ni duša podjetja, če se samo dobrodusno smehlja in je z vsakim nezrečeno prijazen. Včasih mora tudi »vsekati po mizi«. In člani delavskega sveta morajo kdaj pa kdaj udariti nazaj. To je znak, da se ljudje za nekaj ženejo, da bi nekaj radi. Miroslavno, leno in sramežljivo sožitje s tistim »živijo, naš plemeniti direktor« in »živijo, naš vrli predsednik« je zelo sumljivo. Disi po obolenju, po nekem virusu, ki ga kdaj lahko najdete v računici podjetja.

V kranjski industriji bombažnih izdelkov (IBI) so direktor Oman in člani delavskega sveta najprej krepko udarili po mizi. Topo je zavnelo, odmev je bil nenavaden. Kaj bo? »Takole, fantje, ali se z lastnimi močmi premaknemo naprej, prenehamo s stariimi grehi, nespornostmi, lenobo in nedisciplino, ali pa gremo raketom žvižgat. Naših strojev ni kaj prida, nabrali smo jih z vseh vetrov, prav lahko nam jih vzamejo in pošljejo v jescniška plažve. Kam pa mit Bojže je, da se prej mi pretopimo v nekaj drugega kot naš stroji.«

in delavk. Dve tretjini je žena. In, ali ste videli, skoraj same mlade ljudi imamo? V »IBI« je res vse mlado, novo in se še prenavlja. Ljudje, večerjajo morda še malce čemerni in nezupljiv, so čez noč postali čarovniki, kar ni jim mogoče verjeti, da je šlo brez dinarja od zunaj. »Ne«, zatrjujejo, »vse smo napravili sami. Saj smo delali »udarniško«. Naše podjetje ima zdaj vsaj videz urejenosti. Čaka pa nas še precej dela, mišvarnja ni.«

Ne zaradi nagrad - zaradi boljšega življenja

Odbori zadružnic pri kmetijskih zadrugah mariborskega okraja bodo tekmovali v pospeševanju kmetijske proizvodnje, živinoreje in mlekarstva, vrtnarstva in v sodelovanju pri ustanavljanju ter delu vaških skupnosti

Okrajni odbor zadružnic v Mariboru je pripravil tekmovalni program za odbore zadružnic pri kmetijskih zadrugah, po katerem bodo tekmovali vse prihodnje leto. Do sredine decembra bodo ta program proučili na konferencah, ki jih bodo sklicale kmetijske proizvajalne zveze. Razen odbornic zadružnic bodo na konferenci sodelovali tudi kmetijski strokovnjaki tistega področja in bodo tekmovalni program vskladili z načrti kmetijskih proizvajalnih zvez in zadrug. V drugi polovici decembra bodo odbori zadružnic pri kmetijskih zadrugah naredili svoje delovne programe za prihodnje leto na osnovi okrajnega tekmovalnega programa in v skladu s smernicami, ki jih bodo dobili na konferenci.

S tekmovanjem želijo pospešiti kmetijsko proizvodnjo. Posebna skrb je posvečena uvajanju pogodbenega sodelovanja z zadrugami pri obnovi sadovnjakov, vinogradov, plantažnih nasadov ribezlja, malin in pridelovanju povrtnine za trg. Pri kmetijskih zadrugah in na zemljiščih splošnega ljudskega premoženja bodo naredile zadružne vrtove. Tekmovalce bodo v nabavi dobrih semen, umetnih gnojil in zaščitnih sredstev, uvajanju vaških kolobarjev, globokem oranju in smotrnem izkoriščanju zadružnih strojev.

V živinoreji bodo posvečale skrb pogodbeni rejji goveje živine in mlekarstvu. V krajih, kjer ne morejo vsak dan oddajati mleka zbiralnicam, bodo skrbele za nabavo posnemalnikov (in morda celo za ustanovitev špake ali krajev-

Naposled!

Te dni se bodo na domačem trgu pojavile zopet limone, kmalu potem pa tudi cenejše pomaranče. Upajmo, da se špekulacije ne bodo ponavljale

Z limonami je že dolgo križ na našem tržišču. Zdaj jih sploh ni dobiti, zdaj se spet pojavijo, toda tako drage, da se človeku skisa obraz, še preden jih poskusiš.

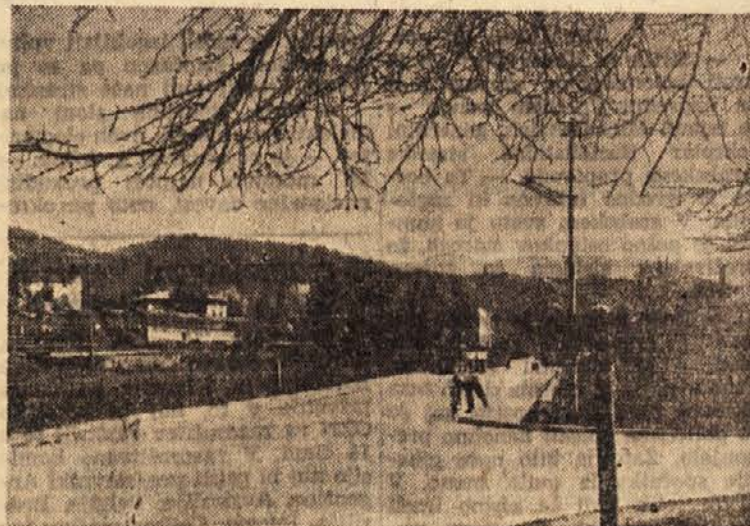
Kaže pa, da se bodo limone sedaj na našem trgu vendarle enkrat »udomačile« in ne bodo stalno vznemirjale potrošnikov. Izvozno podjetje »Slovenija-sadje« je pred dnevi sklenilo z nekim grškim podjetjem ugodno pogodbo, ki nas bo sedaj stalno zalagalo z limonami, pomarančami in podobnim južnim sadjem.

Včeraj je prispel na ljubljansko železniško postajo že prvi vagon limon, to je 13,5 ton — ta pošiljka je sicer prišla še iz Italije in jih bomo že v nekaj dneh lahko kupovali pri naših detajlistih. Cena limonam je franko Ljubljana 185 dinarjev. Seveda moramo prišteti sem še maržo grosista in detajlista, embalažo in podobno, vendar upamo, da cena limonam ne bo presegla 300 dinarjev.

V kratkem bo prispelo z ladjo »Istra« v reško pristanišče še 30 ton limon iz Grčije. Njihova cena bo verjetno še nekoliko nižja od italijanskih. Kolikor ne bo prišlo do kakšnih večjih zadržkov, pa bomo lahko že za 29. novembra v Ljubljani in po drugih krajih Slovenije nabavili grške pomaranče, ki bodo še cenejše od limon, kilogram bo veljal okoli 270 dinarjev. Na podjetju »Slovenija-sadje« upajo, da bodo dobili iz Grčije 20 ton pomaranč, razen njih pa še 7 ton mandarin. Te bodo sicer nekoliko dražje kot limone, vendar tudi njihova cena ne bo presegla meje 350 dinarjev.

Kaže, da se bo prodaja južnih sadežev na našem trgu vendarle stabilizirala in seveda, kar je najbolj važno, z zmerno ceno. Upajmo, da pri sedanjih pošiljkah ne bo prišlo spet do raznih špekulacij med grosisti in detajlisti, kar se je posebno dogajalo pri zadnji pošiljki limon. T. F.

»Ob najbolj odprti meji v Evropi«

Rožna dolina pri Novi Gorici, kjer je eden glavnih mednarodnih prehodov v Primorju

Jugoslovansko-italijanska državna meja ima po pravici sloves najbolj odprte meje v Evropi. Na tisoče naših in italijanskih državljanov prehaja mejo vsak dan in medsebojni obiski niso v obmejnih krajih obeh dežel že zdavnaj nobena posebnost več. Samo vzdolž 223 km dolge državne meje v goriškem okraju so letos do srede novembra zabeležili že okoli 900.000 obojestranskih prehodov.

Videnski sporazum o malem obmejnem prometu poraja sadove. Pred obmejnimi bloki so zlasti ob sobotah in nedeljah dolge vrste gospodinj pa tudi moških iz Italije, ki prihajajo k nam po meso in druga živila. Za nakup živil, tobaknih izdelkov in bencina, kar vse je pri nas dosti ceneje, so italijanski državljanji zamenjali letos do konca oktobra v dinarje že okoli 60 milijonov lir. Do konca leta pa se bo obseg menjave še povečal.

Naši ljudje pa odhajajo v sosednje kraje največ prvi in zadnji četrtek v mesecu, ko so v Gorici sejni tekstilnega blaga, posode, obutve in številnih drugih življenjskih potrebščin. Cene niso posebno visoke, vendar je tudi blago čisto dokaj dvomljivo kakovosti.

Obmejni promet je v Primorju ustvaril svojevrstno vzdušje, ki ugodno vpliva na poglabljanje stikov med našimi rojaki obkraj meje ter hrkati koristi prizadevanjem za tesnejše stike z italijanskim ljudstvom. Tem vzvišenim smotrom bo Videnski sporazum še bolj učinkovito služil po novem letu, ko bodo začele veljati nadaljnje olajšave v obmejnem prometu. M. D.

Iz Moderne galerije

Ignjat Job: »Počitek«.

Pred vsakim zvezkom naših znanstvenih revij se kulturni kronist zaustavlja s posebno pozornostjo. Sredstva, ki jih ima mali narod za razvoj svoje znanosti, ne morejo biti velika, in če lahko kljub temu od leta do leta ugotavljamo čedalje večji razmah posameznih disciplin, poglobljanje njihovega raziskovalnega dela in razširjenost kadra znanstvenih sodelavcev, tedaj moramo priznati, da tak razvoj ne bi bil mogoč brez dveh faktorjev: osebne požrtvovalnosti in razumevalne podpore države.

»Slovenski etnograf« je s pravkar objavljenim zvezkom dosegel deseti letnik. Tudi ta časopis, ki združuje v svojem krogu lepo šte-

vilo naših narodopiscev, doživlja usodo vseh slovenskih znanstvenih revij: njegovi letniki se tanjšajo, deseti letnik se je moral stisniti na 240 strani. Toda Etnografski muzej v Ljubljani, ki izdaja ta časopis v redakciji Borisa Orla in Milka Matičetova, se po vsej pravici zaveda, da je ugodno se razvijajoči slovenski etnografiji brezpogojno potrebno znanstveno glasilo. Treba ga je izdati, kajti lepa vrsta starejših in mladih strokovnjakov, ki prizadevno nadaljujejo na domačem terenu etnološka raziskovanja in proučevanja, bi komaj imela kako drugo možnost za objavljanje svojih izsledkov. Vzdržati, četudi v skromnem obsegu, vse naše znanstvene revije, je neogibna konsekvence dejstva, da se naša domača znanost na vseh svojih področjih širi in pogloblja. Toda stalne težave z revijami, njih nedredno izhajanje in krčenje obsega, vzbujajo skrb za prihodnost. Zato je treba tudi v tem zapisu popoviti stari vzklik: Caveant consules!...

Deseti letnik »Slovenskega etnografa« je po svoji tehtni in problemski pestri vsebini na višini svojih predhodnikov, kolikor z nekaterimi razpravami ne kaže nadaljnega vzpona kviziku. Zanimivo je, da se v njem oglašajo tudi neslovenski strokovnjaki; tako n. pr. Branimir Bretanec razpravlja v srbohrvaščini o problemu: regionalna ali nacionalna in splošna etnologija. Avstrijski strokovnjak prof. Leopold Kreutzbacher je priobčil v nemščini daljšo ilustrirano razpravo »Gudalo — dudalo, ongaš, Bühlhafen in sorodno«, ki posega v vzhodnoalpsko-panonsko-balkansko etnografijo. Tudi med pisli strokovnih ocen srečujemo Srbe in Hrvatce, kar samo izpričuje ugled, ki si ga je pridobilo v etnografskem svetu glasilo slovenskih etnografov.

Vzlic skrcenemu obsegu je deseti letnik SE vsebinsko prebog, da bi mogel četudi zgolj referativno opozoriti na vse njegove doneske. Naj omenim samo razprave, ki obravnavajo novo gradivo o neobdelanih ali premalo obdelanih narodopisnih značilnostih. Sem sodijo tile prispevki: Vilka Novaka »Vprašanja nabitništva pri Slovencih« (etnološka osvetlitev pomembnega pojavnega gospodarske zgodovine), Franja Baša »Rudarska hiša v Idriji« (sistematična obdelava zunanje in notranje arhitekture delavskega naselja), dva prispevka k etnografiji in zgodovini slovenske Istre, prvi iz peresa Sergeja Vilfana, drugi izpod peresa Erna Umek, Boža Škerlja članek »Ne-

kaj akulturacijskih pojavov pri ameriških Slovencih (zaradi novih pogledov na etnični položaj naših manjšin v Zedinjenih državah), Ivana Grafenauerja »Zveza slovenskih pripovedk v retiljskimi« (novi izsledki na področju fluktuacije ljudskega izročila in slovensko-nemških ljudsko-kulturnih stikov), Nika Kureta prispevek »Zanimiva oblika ljudskega lutkarstva na Slovenskem« (odkritje doslej še neobdelanega pojava) in razprava Radoslava Hrovatna »Pomen ritmičnih kvantitet v slovenskih ljudskih napevih« (obsežna muzikološka analiza našega ljudskega melosa). — Toda po svojih domeskkih k osvetlitvi naše preteklo-

sti ali naše narodne psihe so tehtni tudi članki Angelosa Baša, Josipa Zontarja in Zmaga Kumer.

Deseti letnik »Slovenskega etnografa« zaključuje mimo nekrologa etnografu in jezikoslovcu Jakobu Kelemeni poročila o delovanju nekaterih naših etnografskih zavodov in ekip (Franci Šarf, Tončica Urbas, Pavla Strukelj, B. Škerlj) in knjižne ocene izpod peresa raznih strokovnjakov. Ilustracije v besedilu in na prilogah izpopolnjujejo posamezna doneska. Za položaj revije je značilno, da je moralo uredništvo sedem že pripravljene razprave in poročil odložiti za prihodnji letnik. Zeleti bi bilo, da bi mogel enajsti letnik v polni meri zajeti vso živahno in še mnogo obetajočo znanstveno dejavnost slovenskih narodopiscev. B. B.

KULTURNI MOZAIK

LEVSTIKOVA »NAJDIHOJCA« V HRVAŠČINI

Če se prav spominjam, bo že precej več kot dve leti, kar je bila Levstikova »Najdihojca« v izboru prelita v hrvaščino. Žal pa je v knjižni obliki prišla na trg šele te dni. Zasluga za to izdajo — ne za zamudo — gre Grigorju Vitezju, ki je zadnjih deset let že nešteto krat (Golija, Kosovo, Metnart) in tudi z uspehom, posređoval slovensko liriko hrvatskim in srbskim bralcem. Tako se bodo sedaj hrvatski in srbski otroci lahko vživljali tudi v svet Levstikove otroške pesni.

Izdajo je oskrbela zagrebška založba »Mladost«, ki ji je letos to že tretja knjiga iz slovenske mladinske književnosti. Dejal sem že, da gre le za izbor iz »Najdihojce«. Vitez je prevedel vsega skupaj 21 pesmi, vse tiste značilnejše, ki jih je bilo mogoče vsaj približno uspešno preliti v sorodni jezik. Lahko rečem, da je prevod na primerni višini in več kot blizek otroški psihi, saj je eden najbolj znanih hrvatski mladinski pesnik. Na koncu knjige je pripisal nekaj stavkov o Levstiku in razložil nekaj manj znanih pojmov.

Knjiga je izšla v zbirki »Veverica« in v manjši obliki kot slovenska. Ilustracije v hrvaščini izdaja so izvrzne. Trideset jih je vseh skupaj, oskrbel pa jih je eden najbolj znanih sodobnih hrvatskih grafikov, Fedor Vašć.

»ALMANAH 1956«

Došle so izšli štirje almanahi Zveze književnikov, ki niso vedno naleteli na zadovoljiv sprejem. Peti, za leto 1956, ki se sedaj pripravlja, bo definitivno uredila zvezna komisija, v kateri so Gustav Krklec, Madlen Leskovic in Milan Seg. Odstranjen bo dosedanja »republicki ključ« in bo temeljno merilo kvaliteta. Almanah bo obsegal 25 tiskovnih pol. Predgovor mu bo napisal pesnik Krklec.

HRVATSKI BLOK

V »Mali knjižnici« zagrebške založbe »Zora« je izšel droban

Aleksander Blok

zvezek Bloka pod naslovom »Pjesme«. Prevedla sta jih znana prevajalska dvojčka Ivan Slam-

nig in Antun Šoljan, katerima se mora hrvatska prevodna književnost zahvaliti zlasti za prevode sodobne angleške in ameriške poezije. Knjiga Blokovi pesmi je izšla kot nalašč ob štiridesetletnici Oktobrske revolucije. Razen petindvajsetih krajskih pesmi so prevedene tudi tri poeme, »Vrt slavčkov«, »Skriti« in »Dvanajst«. Na koncu je dodana Blokova Avtobiografija. Cela vrsta hrvatskih pesnikov je zadnjih dobrih trideset let že prevajala poezijo Aleksandra Bloka. Že po zadnji vojni so se med drugimi spoprijemali z njegovimi verzji Gustav Krklec, Grigor Vitez in Jure Kaštelan. Zdej sta se jim uspešno pridružila še Slamnig in Šoljan.

HRVATSKA SATIRIČNA POEZIJA

Te dni je pod posređenim naslovom »Smeji in rane« zagrebška založba poezija »Lykos« izdala na sto sedemdesetih straneh izbor hrvatske satirične poezije, ki ga je pripravil mladi hrvatski pesnik Krsto Špoljar, medtem ko je obširen predgovor o »drzni in mrzki satiri« napisal Stanislav Simić. V knjigi je zaobsežna hrvatska satirična poezija skozi dobrih sto let, tam od ilirskih časov pa do najmlajše pesniške generacije. Potemtakem naj bi knjiga bila nekak zgodovinski pregled hrvatske satirične pesništva. Zastopanih je dvaindeset pesnikov z osemdesetimi pesmimi. Srečamo se s pesnimi Vraza in Nemčića, Bogovića, Senoe, Kovčića, Harambašića in Kranjčevića izmed starejših, iz tega pol stoletja pa so med drugim upoštevani A. G. Matoš, Janko Polić-Kamov, Ujević, Krleža, A. B. Simić, Stanjko Simić, Tadijanović, Ivan Goran Kovačić in cela vrsta mlajših. Seveda bi bilo mogoče seči tudi precej dalj nazaj, celo v dalmatinsko, dubrovniško književnost (Vežanić, Marulić), da ne omenjam Reljkovičevega »Satira«. Nikakor pa ne razumem, zakaj je izpuščen Krklec, ki je pred leti zapisal celo rešto res duhovitih štirivrstnih epigramov, pa bi nekateri najposrečenejši prav gotovo spadali v to knjigo, kljub temu, da prizadevajo to ali ono iz naših dni. Ali ne bi kazalo, da bi tudi kdo med Slovenci zbral »raztresene ude« in sestavil primerno zbirko slovenske satirične poezije, take seveda, ki prenese primerno strogo umetniški kriterij?

IZ KINEMATOGRAFSKIH DVORAN V znamenju kvalitete

Mimo mogočnega, neonskega Cityja je še drugačen London. V povesti Wolfa Mankovitza in v scenariju, ki ga je po njej sam napisal za film »Semenj želja«, spoznamo tudi manj reprezentančno lice vele mesta. Trdo, a pitano vrvenje predmestne soseske v svoji zdravi vitalnosti zrcali v tej dobri književni predlogi. Mojster, režiser sir Carol Reed je tudi filmsko povsem občutil utrip ulice, ki bi že za najskromnejšo željo potrebovala pomoč čudodelnega enoročca. Tamkaj življenje ni praznik in grenak kruh se reže v East Endu. Tudi fantek Joe, ki tako otroško upajoče malikuje zakrneli ročiček navadnega kozlička, bo moral slej ko prej spoznati gluho življenjsko stvarnost. Ljudski modrec, stari židovski krojač Avrom mu je tako lepo povedal: v naši ulici ne morejo rasti enoročci, dekci, dekci, ti pa morajo. Ostaja še ena misel, topla in človeška: morda dobri enoročci niti potreben ni, če znamo prislusniti srcu svojega bližnjega in najti toliko potrebnega razumevanje v raznoliki družini človeštva.

Reedov prijem socialne teme je realističen in le narobilo lirčno obarvan. Med zelo dobrimi igralci še posebej izstopa mali Jonathan Ashmore. Axelbankov film »Od carja do Lenina« predstavlja izreden filmski dokument. Je pristna, objektivna podoba pretresljivega, a hkrati tudi velikega obdobja, ko se je v izmučeni Rusiji podiral imperialistični svet nasilja in izkoriščanja in je iz krvi žrtvovanih klila mlada oblast delavskokmečkih sovjetov. Vsi poizkusi združene mednarodne reakcije so bili zaman in prva proletarska država je pod Leninovim vod-

stvom znala ohraniti pridobitve velikega Oktobra. Izredno pestro, nadvse zanimivo slikovno gradivo je plod trinajstletnega zbiranja najraznovrstnejših posnetkov iz obeh taborov. Vodilo dobri montažji tega edinstvenega izbora je bila kronološka razvrstitev posnetkov, kar daje filmu tudi primerno preglednost. Spremno besedo M. Rastmana je v srbohrvaškem prevodu omogočil studio Filmskih novosti v Beogradu. Isto podjetje hkrati prikazuje tudi narejen predfilm, posvečen I. kongresu delavskih svetov Jugoslavije v režiji Boška Vučinića. Jp.

Vprašanje pošoskega izobraževanja posvečamo danes bolj ali manj vse države čim večjo pozornost. Sistem ljudskih univerz, študijskih knjižnic in izposojevalnic se je dobro uveljavil v mnogih geželah. Potrebe po ljudeh, ki so tudi v visoki šoli za politične vede, po kateri nudi vsaka ustanova slušatelju druge šole potvorenj, popust pri vpisnini in učnini, kar je verjetno za mnoge dragocena pomoč. Pravno je münchenska

vodstvom univerze. Kljub vpisnini in šolnini pa velja pravilo, da iz materialnih razlogov ne sme nihče ostati izven kroga slušateljev ljudske univerze. Posebno velja to za študente in vajence, ki ne morejo plačati tistih, ki obiskujejo tri ali več tečajev. Kakor se razlikujejo med seboj tečaji in predavanja, tako je različna tudi v metodah. Nekateri snovi se obravnavajo v obliki razgovorov, med predavateljem in slušateljem, druge v delovnih skupnostih (seminarjih), vse pa zahtevajo aktivno sodelovanje slušatelja. Ves program se deli na dva velika dela: na predmete splošne izobrazbe in na predmete in spretnosti, koristne za vsakdanje življenje, kakor matematika, tehnika, jeziki, trgovstvo, stenografija, strojepisje, kozmetika, ročna dela itd. Predmeti splošne izobrazbe obsegajo politiko, pravo, gospodarstvo, zgodovino in filozofijo, psihologijo in vzgojo, literaturo, risanje, slikanje in modeliranje, umestnostno zgodovino, film, glasbo, govornišvo, telovadbo, amatersko igrarstvo in ples, zemljepis, zdravstvo, prirodoslovje, fiziko, kemijo in astronomijo. Tečajji so v več stopnjah in obsegajo natančno določeno število ur. Kjer je to mogoče, so predavanja ponazorjena z slikami in diapozitivi. Predavanje »Kako čitam gospodarski del dnevnika« je n. pr. združeno s slikovno münchenske efektne borze. Za študente astronomije je ob določenih urah oprija zvezdarna. Slušateljem prirejšajo vodstva po tovarnah, laboratorijih, muzejih in razstavah, vodijo jih za kulise gledališča, filma in radia, na razna javna zasedanja, na sodišče itd. Sestavi del načrta tvorijo mimo tega še študijska in zabavna potovanja v tuje dežele.

Mednarodna razstava bizantinske umetnosti

V okviru Edinburškega festivala 1958. leta bodo pripravili tudi veliko mednarodno razstavo bizantinske umetnosti. Privedelji festivala so zato povabili k sodelovanju tudi Jugoslavijo, naj bi s svojimi originalnimi deli, ki jih hranijo naši muzeji, sodelovala na tej razstavi. Jugoslavanski muzeji in galerije za sedaj še razpravljajo, ali bi se razstave udeležili ali ne.

Novo stanovanjska hiša v Münchenu

J E S E N V M Ü N C H E N U

Univerza za izobraževanje odraslih

Univerza za izobraževanje odraslih

Nova gosta v Jakopičevem paviljonu

Sinoči so v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani odprli razstavo del slikarja Florisa Oblaka in kiparja Ivana Štrekelja. Prvi sedaj tretji samostojno razstavlja in se je udeležil tudi društvenih in zveznih razstav v Beogradu, Ljubljani, Titogradu, Skoplju, Berlinu in drugje.

Letos v decembru bo kot predstavnik jugoslovanskega slikarstva sodeloval tudi na biennalu v Aleksandriji. Tokrat je razstavil olja, med katerimi prevladujejo figuralne kompozicije in tihozitja. Ivan Štrekelj tokrat prvi samostojno razstavlja. V Jakopičevem paviljonu je razstavil 11 malih plastik. Na sliki: Floris Oblak — Avtoportret

Na sliki: Floris Oblak — Avtoportret

Kratki filmi »Viba filma«

Mladi slovenski podjetje za proizvodnjo kratkih dokumentarnih in drugih filmov »Viba filma« je te dni izdelalo tri kratke barvne filme, ki pomenijo sami po sebi napredek za to mlado filmsko proizvodno podjetje. Od prejšnjih se namreč razlikujejo v tem, da so kljub omejeni tematiki vendar zanimivi tudi izven namenskega okvira, zaradi katerega so bili narejeni. A kar na kratko k vsem trem! Kot prvega smo videli »I, slovenski festival telesne kulture«. Privedelji festival je bila za mesto Ljubljano in za vso Slovenijo lepo doživljeno tega poletja. Film nam je prikazal moč in lepoto ter razširjenost naše telesne vzgoje. Tovrstnih filmov o raznih festivalih je v svetu niti koliko in zato smemo biti veseli, da je film pokazal festival v takšni razgibani luči, da bo vsekakor ostal zvest dokument fizikulturenega festivala. Sneman na ferranija-olovju, v režiji in v montaži Dušana Povha nam je pokazal ljubljansko mesto in festival telesne kulture v prikupni slikovitosti, ki ji ne manjka življenja in veselja, dostikrat prav lepih barv. Zanimivo je, kako se nam naše ulice, ki jih v vsakdanjem vrvežu tako rekoč ne poznamo, odkrijejo v novi lepoti. Vse to je za nas tako dosegajo proizvodno podjetje imenitna. Človek bi želel, da bi bila sama parada spremljana s kamero na več ulicah. Pogrešal sem Titovo cesto.

Drugi film »Zakladi naše dežele« nam v improvizirani zgodbi skuša prikazati lepote slovenske Primorja, predvsem njegove turistične zanimivosti. Čeprav je slika slavošpev naših zemelj, saj nam jo odstra v barvah korak za korakom, je sama zgodba premalo vključena v film. Priznava nam vsi, ali je zgodba zaradi filmane pokrajine ali je filmana pokrajina zaradi zgodbe. V turistično propagandni vrsti filma je to nov poskus, da bi končali z golim fotografiranjem pokrajine ter da bi bilo iz nje bolj čutili življenje, ki pa je v njej. Za takšno zasnovo je bila ideja sicer primerna, izvedba sama pa prebiska. Za oba filma je napisal glasbo Borut Lesjak.

Tretji film »Sok naše zemlje« je najdaljši. Sneman pa je na 16 mm traku. Scenarij zanj je napisal Ernest Adamič, ki ga je tudi režiral, kamero je vodil Miloš de Cleria, glasbo je napisal Bojan Adamič, montažo je izvel Milka Badurjova. Gre za film, ki je predvsem namenjen vinogradniškim strokovnjakom v inozemstvu. Naročilo ga je podjetje »Slovenija-vino«, da bi s njim prikazalo tujemu svetu Slovenije kot vinorodno deželo. Ta namen je v bistvu dosežen, čeprav moramo — umu očitati, da ni presedel naših pričakovanj. Na temo »Slovenija — dežela vina« bi se dal napraviti lepši film.

Filmski krožek je posvečen vzgoji filmskega okusa pri mladini. Vsak tečaj obsega pet filmov s predavanji in razpravo. V tekočem tečaju bo 2. decembra na sporedu tudi jugoslovanski film »Delilica in hrast«. Poseben tečaj »Film v našem času« se ukvarja z družbeno funkcijo filma, pa tudi z njegovimi tehničnimi in umetniškimi problemi. Zanimivi so tudi tečajji »Fotografija« za »vakogar«, »Kako poslušati glasbo« (predavanja s ploščami, magnetofonskimi posnetki, ob klavirju itd.), »Jaz«, »Pravilen nastop in vedenje«, »Kako oblikujemo sodobno stanovanje« in druga. »Merkur« sproti vsak dan objavlja program predavanj, tako da je poskrbljeno tudi za plačilo.

Tisti dan sem želel prisostvovati enemu od predavanj, ki so v raznih šolah in dvoranah. Direktor dr. Witthalm mi je prijazno napisal vstopnico za uro iz tečaja govornišva in tam hotelejo ko kot učence med drugimi tečajniki. Bila je to ena najzanimivejših šolskih ur, kar sem jih bil doživel. Kakor sem opazil, so se za tečaj prijavila le tri dekleta, vsi ostali so bili fantje. Predavatelj nam je najprej razložil važnost in pomen govorne besede in občevarjanje pri uradih, v družbi, v razpravi in v politiki. Bila je ravno prva ura in to smo porabili za to, da smo se naučili osnove dihalne tehnike. Vsako je maral stisniti na kateder (bilo je to v šoli v vsakogar). »Kako poslušati glasbo« (predavanja s ploščami, magnetofonskimi posnetki, ob klavirju itd.), »Jaz«, »Pravilen nastop in vedenje«, »Kako oblikujemo sodobno stanovanje« in druga. »Merkur« sproti vsak dan objavlja program predavanj, tako da je poskrbljeno tudi za plačilo.

Mednarodna razstava bizantinske umetnosti

Treznost predvsem...

Nedeljska zmaga nad romunsko reprezentanco, je vsekakor lep uspeh naše nogometne reprezentance, ki pa nas opozarja na nekatere slabosti skoraj prav tako, kot da bi bili poraženi. Priznati moramo, da smo imeli v borbah za vstop v finalno skupino svetovnega nogometnega prvenstva, ki bo prihodnje leto v Stockholmu najlažjo skupino in da smo vzlic temu uspeli le ob skrajnih naporih. Ni šlo namreč le za finale, ampak hkrati z njim tudi za reševanje našega nogometa, ki je že nekaj let na zelo dvomljivi nitki. Nihče ni proti največjemu priznanju enajstotični vodstvu, ki nas je privedlo do finala, toda bolj kot kdaj koli je potrebno ohraniti treznost in biti brez utvar.

Reprezentance, ki so si priborile vozovnico za Stockholm, so se prav tako, če ne še bolj marljivo pripravljale kot naša, razen tega pa je bila njihova pot do finala težja. Upajmo, da se je z uspehom v kvalifikacijskem tekmovanju končala dokaj temna in nezdružna preteklost našega nogometa, ki je trajala nekaj let. Za svetovno prvenstvo se moramo torej še bolj pripraviti kot za borbo z Romuni in Grki, ki jih seveda nikakor ne podcenjujemo. Se bolj zato, ker bo Stockholm pot od bitke do bitke, za katero bo razen znanja potrebna čim večja borbenost in skromnost. Se bolj homogeno in vigrano moštvo. Ze nekaj let govorimo o tem, da bomo pripravili standardno moštvo, toda neuspešnih poskusov je bilo več kot uspešnih, nasploh pa jih je bilo preveč. Prav priprave v Novem Sadu so pokazale, da se lahko s prizadevanostjo in sodelovanjem večjega števila strokovnjakov ter sistematičnim delom lahko pripravijo stroji, ki ne more v nobenem položaju popolnoma odpovedati.

Celjani v prvi ligi

Ljubljana, 18. nov. - Včeraj so bile v Domžalah kvalifikacijske tekme za vstop v prvo republiško košarkarsko ligo. Tekem so se udeležili trije področni prvaki, in sicer Domžale, Skofja Loka in Celje. Najbolj uspešni so bili Celjani, ki so premagali oba nasprotnika. V celjskem moštvu je igral znani skakalec s palico Lešek, ki je bil tudi najboljši igralec na turnirju in je največ pripomogel, da so se Celjani uvrstili v prvo ligo.

Pred romunskimi vrati na nedeljskem srečanju v Beogradu

Šport po svetu

SZ ima dve hokejski reprezentanci

V SZ so za letošnjo sezono pripravili dve nacionalni hokejski reprezentanci. Ena, verjetno močnejša, bo 22. novembra začela s svojo serijo sedmih srečanj v Kanadi, medtem ko bo druga začela 30. novembra turnir v Angliji. Na Otoku bodo ruski hokejski igralci pet tekem proti najboljšim angleškim profesionalnim moštvom, ki ne zaostajajo mnogo za kanadskimi.

Ni manj kot Rusi pa se pripravljajo za to sezono češkoslovaški hokejski igralci, ki zlasti posvečajo pozornost najmlajšim igralcem. Svetovno prvenstvo 1958. leta bo namreč v Pragi, leto pozneje pa so olimpijske igre.

Nogometni globus

Svedski novinarji so proglasili Akea Johanssona, krilca Norköpinga za švedskega nogometaša leta. - Bolgarska nogometna zveza je ponudila Urugvajcu dve meddržavni srečanja v Montevideu in pri tem zahtevala razmeroma nizko vsoto 10.000 dolarjev za igro.

Na izločilnih tekmah za svetovno nogometno prvenstvo, katerih so doslej odigrali že 82, vodi med streliči 23-letni angleški srednji napadalec Tomy Taylor z 8 goli, za njim so Clowski (Francija) s 7, Mudie (Škotska) s 5 zadetki itd.

Taylor najboljši strelec

Na izločilnih tekmah za svetovno nogometno prvenstvo, katerih so doslej odigrali že 82, vodi med streliči 23-letni angleški srednji napadalec Tomy Taylor z 8 goli, za njim so Clowski (Francija) s 7, Mudie (Škotska) s 5 zadetki itd.

Bergelin zopet nastopa

Svedski teniški igralec Lennart Bergelin, ki je leta 1955 zapustil igranje, ogrožen zaradi disciplinskega postopka zveze, čes da je bil nediscipliniran, zopet nastopa. Bergelin, ki je osvojil 20 švedskih prvenstev in zastopal svojo državo na štirih tekmovanjih za Davisov pokal, je bil zadnji dve leti trener in bo sedaj prvi nastopil na tekmovanju za kraljevi pokal.

Prijateljski derby

Maribor, 18. nov. Včeraj so se v kinu Udarnik v Mariboru srečali boksaški Odreda in domačega Branika, ki so si v Sloveniji najbolj enakovredni. Včerajšnje srečanje se je končalo z zmago Branika z 9:7. Branik ni imel nasploh v muški Odred pa ne v težki kategoriji. Najlepa borba je bila v polsrednji med prvokoma Kranjcem (v srednji) in Bitencem (v polsrednji), ki se je končala neodločeno. Oba sta pokazala kvaliteten boks. Prešern (Odred) je brez večjih težav dobil borbo proti enakovrednemu Šibili, ki mu je počela arka in mu je zdravnik prepovedal nadaljnjo borbo. V polvelter kategoriji je borbo med Aleksičem (O) in Schmidom prekinil sodnik, ker je Schmid ni bil več sposoben nadaljevati.

Rezultati: peresna Pečnik - Logar 2:0 po točkah, lahka Bojevič - Slavič 0:2, ko, polvelter Schmid - Aleksič 0:2 tko, welter Šibila - Prešern 0:2 tko, polsrednja Strukar - Garvas 2:0 tko, Kranjc - Bitenc 1:1, srednja Standerker - Kobal 2:0 tko, polteška Mešković - Ščifer 2:0 po točkah.

Novi ljudje in novo lice Tašmajdana

Tašmajdan, stadion v Beogradu, je zelo spremenil svoje notranjost in svoje lice. Vse tribune so obložili z vrstami, a smole so zahnile vse, kar zahteva izolacijo, sedaj pa stadion oblagajo še z marmorom. Uprava stadiona meni, da bodo vsa dela končana do novega leta, ko bo svečana otvoritev. Znotraj bo stadion nudil vso potrebno udobnost. Doslej se je zgradil kopalnice, čisto in svetle stališče, odprli pa bodo tudi tri nove restavracije. Ureditev je bila nujno potrebna, saj je na pragu hokejska sezona. V Beogradu sta sedaj dva hokejska kluba - "Avala" in "Tašmajdan". V "Avali" so predvsem mladi igralci, ki so pristopili iz Crvene zveze in Partizana. Tudi Tašmajdan se je okrepil, tako da bo lahko resen tekmecek vsem klubom in kandidat za prvo mesto. Za Tašmajdan so se namreč prijavili Rene in Dragović od Partizana, Krstonosić, Brijević in brata Erdelji iz Crvene zveze, Lazić, član Drvodolca ter Rosić in bratje Ljubić, ki so v času svojega študija v SZ postali dobri hokejski. Razen vseh teh pa bo vihlet hokejsko palico za Tašmajdan še Mateki, ki je osem let igral v prvi kanadski amaterski seniorski ligi. O njem pravijo, da se O'Neil, ki je dve leti igral za Partizana, z njim ne more primerjati.

Francozi menjali trenerja

Francoška atletska zveza je pred kratkim zamenjala zveznega trenerja Renéa Mouriona z mnogo mlajšim André Gardienom, ki je takoj prevzel dolgoročne priprave francoskih atletov za olimpijske igre v Rimu. René Mourion je bil zvezni trener od leta 1939.

Prvenstvo SZ v Estoniji

Atletsko prvenstvo Sovjetske zveze za leto 1958 bo v mestu Reval, blizu prestolnici Estonije, kjer so podobno vremenske razmere kot v Stockholmu, kjer bo kmalu nato evropsko atletsko prvenstvo.

Prodali so eno samo vstopnico

Za prvenstveno rokometno tekmo med Beograjskim Železničarjem in Rudarjem iz Trbovelj, v kateri je zmagal Železničar in si s tem zagotovil prvo mesto v jesenskem tekmovanju zvezne lige, so prodali le eno vstopnico. Človek bi pomislil, da je srečanju prisostvoval le en gledalec. Temu pa ni bilo tako. Gledalcev je bilo več kot 50. Včasih vrata stadionov niso tako tesno zaprta, kot na nekaterih nogometnih srečanjih, vendar tako malo gledalcev zlepa ni bilo na kakem zveznem srečanju v Beogradu.

Zakaj Badgastein in Lahti po vsej sili

Smučarska oprema je res draga, toda iskrenega prizadevanja za množičnost je tudi premalo

Nedavno, ob skupščini Smučarske zveze Slovenije smo ugotovili, kakor tudi seveda na zborovanju samem, da je bilo prizadevanje za množičnost spride drage opreme in drugih težav v mnogih primerih le navidezno. Dejali bi, da je podobno delo ki o njem nimamo upanja, da se bo kdaj uspešno končalo. Če so zagrabili za delo na enem, so popustili na drugem koncu in narobe. V preteklih letih je bilo veliko prizadevanje za smučanje v šolah, letos kaže, da bo spet slabše, oziroma na osnovi prostovoljnosti.

Več iniciativ pa kaže odbor za množično smučanje pri Smučarski zvezi, s tem pa še ni rečeno, da to velja za vsok Zvezo, ki ima spet največ opravka s pripravami smučarjev za svetovno prvenstvo. Od delavnosti podzvezne leto se bile lani zelo marljive - in družtev samih, bo največ odvisno, koliko bomo v sezoni, ki je pred nami, prispevali k tako imenovani množičnosti smučarskega športa in s tem tudi h kvaliteti, ki so z njo tako močno zaposleni pri Zvezi.

Na skupščini Smučarske zveze je bil predložen proračun v znesku 3.251.000 dinarjev, kar je približno toliko kot lani. To ni mnogo, če upoštevamo, da gre za smučanje, ki je mladini toliko kot poletje kopanje in plavanje in če upoštevamo, kaj pomeni za zdravje naše mladine. Tudi 300.000 dinarjev, ki so namenjeni za dvomeščne priprave naših smučarjev za Badgastein in Lahti ni mnogo, nasploh, zelo malo je. Toda tudi tega ni dovolj za najmlajši tekmovni kader, za tak kader, ki bo sposoben iti na taka tekmovanja šele čez dve ali tri leta. Ne bo nam pa žal, če bodo odšli v Badgastein in Lahti trenerji, ki jim bodo zaupali kvaliteten rast našega smučarskega naraščanja.

O tem, da smo proti kakršnim koli reprezentancam za takšna tekmovanja, kot so Lahti in Badgastein zaradi ne-

WAGENINGEN, 18. nov. Na kongresnem turnirju v Wageningen so odigrali priključene partije. Šrabo je premagal Ivkova, naš velmojster pa je remiziral z Dicksteinom.

Včeraj se je v prostorih Sportne zveze Slovenije v Ljubljani začel seminar za organizatorje športne dejavnosti v delovnih kolektivih. Seminar je zaradi dobro izbranih in pripravljenih tem ter predavanj res vreden poudarka. Zaključil se bo v sredo zvečer s predvajanjem filmov - Mladini šport in telovadbo in Prvi slovenski festival telesne kulture - na Gospodarskem razstavišču.

kakšne kontinuitete, smo spregovorili v našem listu že zadnjič. Bolje je, da se posvetimo naraščanju, mladini in njihovim trenerjem ter vzporedno s tem pripravljamo osnovna sredstva za treniranje in tekmovanja.

Lani je Smučarska zveza potrošila za trenerje le 76.000 dinarjev. Čeprav dela s trenerji ni zanemarila in je bilo več posvetov ter seminarjev za njihovo izpopolnitev, pa moramo temu osnovnemu kadrovskemu vprašanju nuditi več sredstev in več skrbi. S tem, ko pravimo, da nam je za množično smučanje, pa nam ni vseeno ali od te množice mladih smučarjev za pravilno smučanje delo pešca. Iz nje bomo kmalu dobili enega dobrega, ne pa deset, 20 ali več dobrih tekmovalcev v eni disciplini. Dejali smo, da podzvezno uspešno delujejo. Toda na skupščini so se njihovi funkcionarji zelo potušili, da nimajo učiteljev in trenerjev. Treba je naučiti pravilnega smučanja še mnoge učitelje na šolah. Tu je še vnaprej veliko delo Zveze in njenega Zbora smučarskih učiteljev. Tudi odnos naših sedanjih ali bivših reprezentantov ni takšen, da bi imela mladina v smučarskih klubih od njih kakor večjo korist.

Gradimo vzpenjače, ki jih naša dosedanja tekmovalna garda ni imela in brez njih ni mogla napredovati, čeprav je bila zelo sposobna in prizadevna. Zato moramo sedaj toliko bolj misliti na to, da bomo napravili, ki jih gradimo, res nuditi mladini. Bohorska vzpenjača bo prepeljavala smučarje na lepa smučišča že letos, prav tako vsaj na pol poti - vzpenjača v Kranjski gori, prihodnje leto, pa tudi vzpenjača na Kravcu. Mlademu tekmovalnemu kadru pa moramo te objekte približati, saj so zelo oddaljeni, zato prevoz za mlade ne bo smel biti drag. Smučarsko opremo bo treba poceniti, letos je namreč še dražja kot lani. Vsega tega seveda ne bo zmogla Smučarska zveza sama, vendar je njena naloga, da z veliko akcijo pri množičnih organizacijah in šolah ter prek svojih organov tudi pri občinskih odborih zagotovi smučanje čimvečjemu delu naše mladine.

40.000 mladih skakalcev na Norveškem

Norveški skakalec in trener Schlederup, ki pripravlja norveške skakalce za svetovno prvenstvo, je nedavno obiskal skakalce v Lahtiju, kjer bo svetovno prvenstvo. Ob tej priliki je povedal, da pričakuje zmago vzhodnonemških skakalcev. Favorit je po njegovem mnenju Helmut Recknagel, medtem ko se Rusi na tem prvenstvu ne bodo uveljavili. Skakalnica namreč ne ustreza njihovemu načinu skakanja. Pripravljen je, da bodo Finci do skrajnosti izkoristili prednost domače skakalnice. O svojih skakalcih je dejal, da se v Lahtiju še ne bodo uveljavili, pač pa pričakuje uspehov na prihodnji zimski olimpiadi. »Za nas je važnejše, da dobro pripravimo 40.000 mladih skakalcev, ki jih imamo, kot pa da prihodnje leto osvojimo svetovno prvenstvo.«

Izhajati je začela zbirka žepnih romanov LJUDSKA KNJIGA

V letu 1957 dve knjigi za 370 din

V letu 1958 pet knjig za 800 din

Kdor naroči vseh 7 knjig, jih dobi za 1100 din, plačljivo tudi na obroke. Vsak roman bo imel 150-200 strani, opremljen pa bo z lepim barvnim ovitkom. V polplatno vezana knjiga bo stala vsaka 100 din več. Postani stalni naročnik! Prešernova družba, Ljubljana, Erjavčeva 14a

Vesti iz Maribora

DEZURNA LEKARNA: Torek, 19. nov., lekarna »Center«, Gosposka ul. 12. Sreda, 20. nov., lekarna »Taborec«, Trg Revolucije 3.

Od 9. ure zvečer pa do 6. ure jutratraj izdajajo zdravila, napisana istega dne ali noči. Vse lekarnе so neprekinjeno odprte od 7. ure jutro do 7. ure zvečer. Neprekinjeno službo je uvedla tudi lekarna »Tezno«, Maribor, Ptujška c. 33.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE Torek, 19. nov. ob 19: Verde; »Aida«. Red B. Nekaj sedežev in stojšče v Sreda, 20. nov. ob 19:30: Wolf; »Kotor-prodaja«.

»UNION«: ameriški barvni vstavision film »Nismo mi angeli«.

»PARTIZAN«: amer. film »Francis na poti v velemestu«.

»UDARNIK«: ameriški film »Onstran v gozdu«.

Rodile so: Ivanka Pompe, 22 let, knjigovodkinja - Iztoka; Rozalija Zlatar, 39 let, gospodinja, Radlje ob Dravi - dečka; Ana Struc, 21 let, gospodinja - dekleko; Ruža Ritonja, 21 let, uslužbenka - Marina; Hermina Puhnik, 20 let, uslužbenka, Čerkas Hermica; Krstina Potišnik, 22 let, gospodinja, Sp. Poljčane - dečka; Silva Lešnik, 21 let, navijačka - dečka; Marija Kramberger, 23 let, natikalka - Zdenko; Angela Krabonja, 24 let, uslužbenka - Igorja; Ljudmila Gajšek, 36 let, gospodinja, Cigonca - Marijana; Helena Draksler, 23 let, poljedelka - Zdenko.

Celiske vesti

SLOV. LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE

Sreda, 20. nov. ob 20: Maksim Gotki. »Sovražniki« - Izven območja. Četrtek, 21. nov. ob 19:30: Peter Ustnov; »Romanov in Julia« - Gostovanje v Vojniku.

KINO

UNION: ameriški barvni cinemascope film »Zlomljeno kopje«. Predstavi ob 18 in 20. METROPOL: japonski barvni film »Vrata pekla«. Predstavi ob 18 in 20.

POROČILO O GIBANJU PREBIVALSTVA V CELJU OD 9. DO 16. NOV. Rojenih: 21 dečkov in 25 deklic. Poročili so se: Janez Ropotar, skladiščnik, in Justina Jesenič, upokojenka, oba iz Celja; Peter Lipovec, rudar iz Pongranca, in Terezija-Viktoria Koštomaj, delavka iz Celja; Janez Logar, krojaški pomočnik, in Zofija Koren, kuharica, oba iz Celja.

Anton Lipovec, pomožni delavec, in Franciška Jurkovnik, trgovska pomočnica, oba iz Celja; Anton Štopnik, delavec iz Trbovelj, in Terezija Kops, delavka iz Celja; Adolf Ipšek, kovinostrojar iz Zvodnega, in Stanislava Kobilj, šivilja iz Celja; Janez Plahuta, delavec, in Ivanka Gračner, pomožna šivilja, oba iz Celja; Silvester Plahuta, mesar, in Marija Javeršek, pomožna kuharica, oba iz Celja.

Umrli so: Marija Vidmar, gospodinja iz Celja, stara 66 let; Anton Krajnc, upokojenec iz Celja, star 61 let; Mihael Skoflec, tesar iz Teparjskega vrha, star 61 let; Anton Planko, kličavničar iz Celja, star 49 let; Franck Horiak, upokojenec iz Pročinskih vasih, star 50 let; Anton Volavčnik, namestnik iz Celja, star 44 let; Zora Brumec, gospodinja iz Celja, stara 31 let; Amalija-Pavlina Ravnikar, zasebnica iz Celja, stara 91 let; Franc Kolari, upokojenec iz Loč pri Poljanah, star 64 let; Mihael Senica, upokojenec iz Celja, star 72 let.

NE ZAMUDITE PRILožNOSTI! — ZREBANJE BO DNE 15. MARCA 1958.

VELIKE NAGRADNE

POGOJ: če boste takrat vsaj tri mesece naročeni na Ljudsko pravico

SE DANES SE NAROCITE NA »LJUDSKO PRAVICO«, DA BOSTE LAHKO DELEŽNI BOGATIH NAGRAD, KI SMO JIH PRIPRAVILI ZA NAŠE NAROCNIKE - MOTORNA KOLESKA - COLIBRI -, IZDELEK TOVARNE -TOMOS-, PRALNI STROJI -HIMO-, HLADILNIKI -TOBI IN -HIMO-, MOSKA IN ZENSKA KOLESKA -ROG- IN DRUGO

VAŽNO

DNEVNE NOVICE

Zdravstveni dom Ljubljana-Center obvešča vse tiste starše, ki bivajo na območju občine Center in še niso privedli svojih otrok rojenih v letu 1951 do 31. marca 1957 na cepljenje proti otroški parali, da bo prvo cepljenje samo še 22. novembra (v petek) od 15. do 18. ure in 23. novembra (v soboto) od 8. do 12. ure v Otroškem diaspazerju, Ulica Stare pravde 2. Starši, ki niso prejeli vabil za otroke rojene v letih 1951 do 31. marca 1957, prav tako pripeljejo svoje otroke na cepljenje.

Umetnostno zgodovinsko društvo ima občni zbor danes 19. t. m. ob 19. uri v Moderni galeriji. Pred občnim zborom bo predaval univ. prof. dr. France Stešič o avstrijskem baročnem slikarju Johannu Martinu Kremschmidtu. Predavanje bo ilustrirano z barvnimi diapozitivi. Vabljeni člani in ostalo občinstvo. — Odbor.

Podprite Počitniško zvezo — mladinsko organizacijo za potovanja — in kupite srečno njene denarne loterije.

OBVESTILO!

Občinski ljudski odbor Ljubljana-Moste razglasi v smislu 6. člena Odloka o evidenci nepremičnin Splošnega ljudskega premoženja (Ur. l. LRS št. 40/57 z dne 31/10/1957) in poziva vse upravičitelje oziroma uporabnike nepremičnin SLP (državne urade, zavode, gospodarstve, zadržane in družbene organizacije ter državljanje), da prijavijo najkasneje v roku 30 dni po objavi tega poziva Občinskemu ljudskemu odboru Ljubljana-Moste — oddelku za finance, referatu za imovinsko pravno zadevo Ljubljana, Zaloška cesta št. 6/a, vsa gozdna zemljišča, zemljišča v splošni rabi, vse nepremičnine splošnega ljudskega premoženja, ki so v njihovem uporabljanju ali v uporabi. Prijavitev mora obsegati sledeče podatke: točen naslov upravičitelja oziroma uporabnika, katastrsko občino, vložno številko, parcelno številko, kulturo, lego, zavarovalno vsoto, prejele listine (odločbe) o imenovanju za upravičitelja oziroma uporabnika, ter pravni naslov pridobitve nepremičnin splošnega ljudskega premoženja (agrarna reforma, konfiskacija, nacionalizacija, eksproprijacija, arondacija in ostali načini pridobitve).

Uporabniki oziroma upravičitelji, ki ne bodo v roku 30 dni izvršili gornje prijavitelje, bodo kaznovani po 13. členu že cit. odloka.

OBLO Ljubljana-Moste

CISTOCA V HIŠI S STALNO OPORABO

ISOL

CISTILO ZA KOVINE IN STEKLO

Kolikor plašas — toliko dobiš! Če hočeš prvovrstno mastno kremo, potem zahtevaj »ULTRAGIN« — sport kremo.

Vsaka drogerija, specertija, zadržka, vsaka trgovina, ki prodaja milo za gospodinjstvo, prodaja tudi »FLEX«. Za čiščenje mlačev samo »FLEX«.

Novosil! »PUDER« krema »SEVELINE« v treh niansah (Naturelle, »Rachelle« in »Ocre«) pokrje vse pomankljivosti na koži, daje privlačen in svež ten obraza. Dobite jo v vseh drogerijah!

Obveščamo, da nas je zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

ANDREJ DOVGAN

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, dne 19. novembra 1957 ob 14. uri izpred hiše žalosti, Sembije 13, na pokopališču v Sembijah.

Zalujoči: žena Rezika, otroci: Franc, Andrej, Rezika, Berto, Pavla in Slávka z družinami.

JAMES A. MICHENER

Sajonara

ROMAN

Podpolkovnik Calhoun Crafford: »Ti preklesti priležnik zamork.«

Tisto noč nisem mogel zaspati. Bil sem vznemirjen zavoljo Hana-Ogi, čeprav bi pravzaprav moral biti sprido dogodkov, ki so se mi obteli, iz tira zaradi samega sebe. Zavedal sem se, da sem našel žensko, katere navzočnost v temi me je osrečevala in hrabrila. Okrog štirih zjutraj je Hana-Ogi prebudilo moje obračanje po postelji, dotaknila se me je in rekla:

»Royd-san, bolan si.«

Skočila je iz postelje in jela skrbeti zame, kakor da sem otrok. Nisem si ji upal povedati, da me je mrzlica pričela stresati zato, ker sem si jo predstavljati kot starko, prosečo vbojajme na stopnicah budističnega tempja.

Na čelo mi je položila mrzle zbravke, me pokrila s suhimi rjuhami ter legla obraven mene, prepričujoč me, da se bova vendarle nekako izognila posledicam svojega ravnanja. Ko pa sem se vnovič prebudil, sem ves drhtel. Toda tokrat ne od mrzlice, marveč od groze. Pri najini postelji je stal podpolkovnik Calhoun Crafford, debel možki zariplega obraza, ki je sovražil sleherno človeško bitje na svetu izvzemši neko

PREDAVANJA

Društvo arhitektov Slovenije opozarja vse svoje člane in ostale zainteresirane na zanimivo predavanje ing. arh. Saše Sedlarja z naslovom »Nova pota sovjetske arhitekture« (VHS s potovanja po ZSSR). Predavanje bo danes ob 20. uri v kinodvorani Klubu poslancev Ljubljana, Puharjeva 1/priid. in bo spremljano z epidiaskopom.

Priradoslovno društvo v Ljubljani vabi na poljudnoznanstveno predavanje prof. ing. Ernesta Pehnjaja: »Elektrarne na atomsko energijo (z diapozitivi). Predavanje bo danes ob 20. uri v prirodoslovni predavalnici na Univerzi, vhod z Gospeke ulice.

Oftalmološka sekcija SZD bo imela dne 20. novembra 1957 ob 19.30 na očesni kliniki v Ljubljani svoj redni sestanek. Predavala bo tov. dr. Milena Jeruc-Birsa o temi: Socialne in zdravstvene prilike v Indiji. Vabljeni!

Rezervni oficirji pozori! Pozivamo vse rezervne oficirje terena: Tone Tomšič, Gradišče, in 24 talcev (Občina Ljubljana-Center), da se polnoštevilno udeležijo predavanja o dirjalnih projektih. Predavanje bo v sredo, 20. t. m. ob 17. uri v Domu JLA. Predaval bo major Stane Pahor. Vabi odbor ZROJ, Ljubljana-Center.

DRMIT — LRS Ljubljana priredi v sredo 20. t. m. ob 18.30 na Oddelku za rudarstvo in metalurgijo Ljubljana, Aškerceva 32, soba 5, predavanje: Inž. Rudolf Bayer od fe Becorin-Grubensau-Recckingshausen: O naj-novejših metodah podgrevanja na širokih celih v premogovnikih, vključno hidravlične stojke. — Vabljeni!

Dobitke denarne loterije Počitniške zveze bodo izplačevali vsi prodajalci srečk Jugoslovanske loterije v Sloveniji.

GLEDALISCA

DRAMA

Torek, 19. nov. ob 19.30: O'Neill: »Dolga dneva potovanje v noč«. Abonma U. (Sedeži so še v prodaji).

Sreda, 20. nov. ob 19.30: Goodrich-Hackett: »Dnevnik Ane Frank«. Abonma B. (Sedeži so še v prodaji).

Četrtek, 21. nov. ob 19.30: Višnjevski-Kreft: »Optimistična tragedija«. Abonma F. (Sedeži so še v prodaji).

Petek, 22. nov. ob 19.30: Višnjevski-Kreft: »Optimistična tragedija«. Abonma Petek popoldanski.

Ob 19.30: Višnjevski-Kreft: »Optimistična tragedija«. Abonma B.

Sobota, 23. nov. ob 19.30: O'Neill: »Dolga dneva potovanje v noč«. Izven in za podeželje.

Ob 19.30: v Operi: Mrštk: »Maryša«. Gostovanje Narodnega divadla iz Prage. Izven in za podeželje.

Nedelja, 24. nov. ob 15: Nash: »Mojster za deža«. Izven in za podeželje.

Ob 19.30: Goodrich-Hackett: »Dnevnik Ane Frank«. Izven in za podeželje.

OPERA

Torek, 19. nov. ob 19.30 Jанаček: »Jenufa«. Abonma red A. (Sedeži tudi v prodaji).

Sreda, 20. nov. ob 19.30 Baletni večer: Chopin: »Sinfonia«, von Einem: »Rondo o zlategu telutu«. Rossini-Resplighi: »Fantastična prodajalna«. Abonma red A. (Sedeži tudi v prodaji).

Četrtek, 21. nov. ob 19.30: Giordano: »Andre Chénier«. Abonma red G. (Sedeži tudi v prodaji).

Petek, 22. nov. zaprto.

ROČNE LUTKE

Resljeva c. 36

Sreda, 20. nov. ob 17: W. Karsch-J. Pengov: »Težave Petersiljkove mame«.

Nedelja, 24. nov. ob 17: W. Karsch-J. Pengov: »Težave Petersiljkove mame«.

Prodaja vstopnic za vse predstave vsak dan od torika dalje (razen nedelje) na upravi Resljeva c. 36, tel. 32-020 in pol ure pred začetkom predstave pri gledališču bagajni.

IZ PTUJA

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ

Sreda, 20. nov. ob 20: Verneuil: »Potovanje v Benetke«. Premiera. Red Premierski in Izven.

Opozarjamo cenjeno občinstvo, da se za »Večer narodnih pesmi in popevk« in za »Operni večer« dobijo vstopnice pri blagajni gledališča od petka dalje od 15-17. Rezervacije vstopnic v pisarni gledališča dnevno od 10-12 ali na telefon 71.

MESTNO KINO: Bolgarski film

»Pod Igome«.

IZ MURSKE SOBOTE

KINO

PARK: italijanski film »Burja«. Predstava ob 20.

IZ ROGAČICE SLATINE

KINO

Zaprto.

RADIO LJUBLJANA

Sporod za torek, 19. novembra 1957.

Poročila: 6.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 22.55.

5.00-6.00 Dobro jutro! (pisan glas, spored), vmes ob 6.30-6.40 Reklame — 6.40-6.45 Naš jedilnik — 8.05 V domačem tonu (vesele pesmi in napve iz vajoj Gorenjski vokalni kvintet, Planinski otket iz Maribora, Vaški kvintet, Trio Birtič, Rajko Konitnik in Peter Pirnovar) — 8.35 Camille Saint-Saens: Živalski karneval, suite — 9.00 Zabavni mozak — 9.30 Virtuozne skladbe za razne instrumente — 10.10 Z melodijami na pot — 11.00 Mozart: Divertimento št. 2 v D-duru — 11.30 Za dom in žene — 11.45 Majhni zabavni ansambli igrajo — 12.00 Priredbe Luke Kramoica in Cirila Preglja — 12.30 Kmečka univ. — Ing. Vilko Masten: Novi načini zatiranja voluharja — 12.40 Orkestralne miniature — 13.15 Klavir v ritmu — 13.30 Pester spored opernih melodij — 14.20 Za otroke — Orliin Vasiljev: Poslednja želja — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.40 Potopisa in spomini — Pearl S. Buck: Spomini na mladost na Kitajskem — 16.00 Popoldanski simfončni koncert — 17.10 Album popevk — 17.40 Ciganski napet — 18.00 Sportni tednik — 18.30 Iz zakladnice jugoslovanskih samospevov — 18.50 Domače aktualnosti — 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Narodne pesmi poje Slovenski vokalni otket — 20.30 Radijska igra — Vsevolod Ivanov: Okolodni vlak — 21.18 Filmske melodije — 22.15 »Stari znanci pred mikrofonom« — 22.35 »Mesčina južnega morja« — 23.00 od 23.15 in 23.30 do 23.45 Oddaja za tujino (prenos iz Beograda)

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališča pasaja

Torek, 19. nov. ob 19.30: Nušič: »Dr. Abonma Torek popoldanski. Vstopnice so tudi v prodaji.

Ob 20: Nušič: »Dr. Abonma TSS L. Sreda, 20. nov. ob 20: Evreinov: »Komedija o svobodi«. Abonma LMS I. Četrtek, 21. nov. ob 20: Čehov: »Stržček Vanja«. Abonma Četrtek II — kolektiv. Vstopnice so tudi v prodaji.

Petek, 22. nov. ob 20: Večer v čitalnici. Gostovanje na Vrhnici.

Sobota, 23. nov. ob 20: Nušič: »Dr. Abonma Sobota — kolektiv. Vstopnice so tudi v prodaji.

Nedelja, 24. nov. ob 19: Nušič: »Dr. Abonma Nedelja popoldanski. Vstopnice so tudi v prodaji.

Ob 20: Evreinov: »Komedija o sreščah«. Izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom

Četrtek, 21. nov. ob 20: Scheinplflugova: »Okence«. (Zgodba profesorja Johaneka), veseloljub. Gostovanje v domu »Svobode«. Zg. Šiška. Prodaja vstopnic v domu »Svobode«. Zg. Šiška v sredo od 18 in 19 in v četrtek dve uri pred predstavo.

Kdor igra denarno loterijo

Počitniške zveze, pomaga mladini, lahko pa bo tudi med srečnimi dobitniki.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

MARIONETE

Levstikov (Sentjakobski) trg št. 2

Četrtek, 21. novembra ob 17: F. Milčinski: »Zvezdica Zaspanska«.

Sobota, 23. novembra ob 17: L. Novy-V. Taufer: »Mojca in živali«.

Ob 20.30: L. Novy-V. Taufer: »Mojca in živali«. Za odrasle.

Nedelja, 24. novembra ob 11: V. Cinybulk-Dežman: »Igračke na cestah«. ob 15: V. Cinybulk-Dežman: »Igračke na cestah«.

ROČNE LUTKE

Resljeva c. 36

Sreda, 20. nov. ob 17: W. Karsch-J. Pengov: »Težave Petersiljkove mame«.

Nedelja, 24. nov. ob 17: W. Karsch-J. Pengov: »Težave Petersiljkove mame«.

Prodaja vstopnic za vse predstave vsak dan od torika dalje (razen nedelje) na upravi Resljeva c. 36, tel. 32-020 in pol ure pred začetkom predstave pri gledališču bagajni.

IZ PTUJA

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ

Sreda, 20. nov. ob 20: Verneuil: »Potovanje v Benetke«. Premiera. Red Premierski in Izven.

Opozarjamo cenjeno občinstvo, da se za »Večer narodnih pesmi in popevk« in za »Operni večer« dobijo vstopnice pri blagajni gledališča od petka dalje od 15-17. Rezervacije vstopnic v pisarni gledališča dnevno od 10-12 ali na telefon 71.

MESTNO KINO: Bolgarski film

»Pod Igome«.

IZ MURSKE SOBOTE

KINO

PARK: italijanski film »Burja«. Predstava ob 20.

IZ ROGAČICE SLATINE

KINO

Zaprto.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Angleški barvni film

Semenj želja

Tednik. »F. N. št. 46.« Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi: Diana Dors. Ob 10 matineja istega filma. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje, za matinejo pa od 9 dalje

KINO »SLOGA«

Ameriški barvni film

Skrivnostno močvirje

Tednik. »F. N. št. 46.« Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi: Jean Peters in Walter Brennan. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«: amer. bar. film cinemascope »Piknik«. Tednik, jap. barvni cinemascope Plesna revija.

KINO »SISKA«

Ameriški barvni cinemascope film

Zlomljeno kopie

V glavni vlogi: Spencer Tracy, Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Brez tednika.

KINO »TRIGLAV«

Italijanski film

Na konici meča

Tednik. V glavni vlogi: Frank Latimore, Milly Vitale, Pirre Cressoy. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. Danes zadnjič

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO

»DELAVSKI DOM«: zaprto.

»SVOBODA TRBOVLJE«: japonski film »Sedem samurajev«.

DROBNI OGLASI

TRIBE STUDENTJE ISCEJO SOBO, polopremijeno z ali brez posteljnine. Po možnosti v bližini fakultete. Plačilo po dogovoru. Naslov v oglašnem oddelku Ljudska pravica, Ljubljana, Kopitarjeva 4.

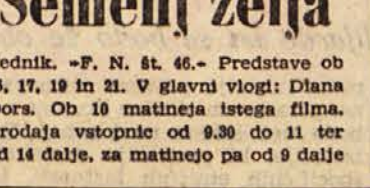
KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Angleški barvni film

Semenj želja

Tednik. »F. N. št. 46.« Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi: Diana Dors. Ob 10 matineja istega filma. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje, za matinejo pa od 9 dalje

KINO »SLOGA«

Ameriški barvni film

Skrivnostno močvirje

Tednik. »F. N. št. 46.« Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi: Jean Peters in Walter Brennan. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«: amer. bar. film cinemascope »Piknik«. Tednik, jap. barvni cinemascope Plesna revija.

KINO »SISKA«

Ameriški barvni cinemascope film

Zlomljeno kopie

V glavni vlogi: Spencer Tracy, Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Brez tednika.

KINO »TRIGLAV«

Italijanski film

Na konici meča

Tednik. V glavni vlogi: Frank Latimore, Milly Vitale, Pirre Cressoy. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. Danes zadnjič

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO

»DELAVSKI DOM«: zaprto.

»SVOBODA TRBOVLJE«: japonski film »Sedem samurajev«.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Angleški barvni film

Semenj želja

Tednik. »F. N. št. 46.« Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi: Diana Dors. Ob 10 matineja istega filma. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje, za matinejo pa od 9 dalje

KINO »SLOGA«

Ameriški barvni film

Skrivnostno močvirje

Tednik. »F. N. št. 46.« Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi: Jean Peters in Walter Brennan. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«: amer. bar. film cinemascope »Piknik«. Tednik, jap. barvni cinemascope Plesna revija.

KINO »SISKA«

Ameriški barvni cinemascope film

Zlomljeno kopie

V glavni vlogi: Spencer Tracy, Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Brez tednika.

KINO »TRIGLAV«

Italijanski film

Na konici meča

Tednik. V glavni vlogi: Frank Latimore, Milly Vitale, Pirre Cressoy. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. Danes zadnjič

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO

»DELAVSKI DOM«: zaprto.

»SVOBODA TRBOVLJE«: japonski film »Sedem samurajev«.

Upravni odbor **ZELEZARNE RUŠE** — Ruše pri Mariboru

razpisuje spodaj navedena službena mesta za:

- šefa računovodstva
- finančnega knjigovodjo
- šefa komercialno-nabavnega oddelka

Zaželeno večletna strokovna praksa, po možnosti v kovinski industriji. — Ponudbe dostavite upravnemu odboru podjetja.

M 430

PRODAMO

avtomatsko telefonsko centralo

za 100 naročnikov »MIX-GENEST CITOMAT 100/5« z akumulatorsko baterijo, usmernikom in rezervnimi deli, zelo dobro ohranjeno. Centrala se lahko priključi na mestno centralo ATC ali LB.

Ogled je možen med obratovanjem. Dobava bo mogoča v začetku leta 1958.

ZELEZARNA ŠTORE — telefon Celje 21-08

LJUDJE PRIHODNOSTI

Čez milijardo let se bodo že občutno razlikovali od sedanjih rodov

Dr. Spoor pravi, da se bo človek v daljni bodočnosti zaradi napredka znanosti in tehnike razvijal znatno počasneje, kot se zdaj. Ustvarjanje umetne življenjske sredine, naraščanje prebivalstva, odstranitev zemljepisnih ovir in še nekateri drugi činitelji bodo zadrževali človekov telesni razvoj. Ko bodo zemlje-

pisne razdalje povsem premagane, posamezne etnične skupine ne bodo več ločene med seboj. Ta izolacija, ki pospešuje nastanek specifičnih etničnih lastnosti, je zares velikega pomena tudi pri razvoju človeka kot vrste, čeprav jo kdaj pa kdaj prekine medsebojno zблиžanje članov raznih etničnih skupin in ras. Izboljšani

prevoz bo v bodočnosti premagal to izolacijo, zato bodo ljudje po vsem svetu zaradi križanja navsezadnje v rasnem pogledu povsem enaki. Dr. Spoor je skušal odgovoriti tudi na vprašanje, ali bo človeški rod sploh še živel čez milijardo let. »Če ne bo prišlo do kakšnih katastrofalnih sprememb, bodo ljudje na Zemlji živeli ne le eno, marveč še mnogo milijard let.«

Naši potomci, ki bodo živeli čez milijon let, se skoraj ne bodo razlikovali od nas, zato pa bo precejšnja razlika med nami in

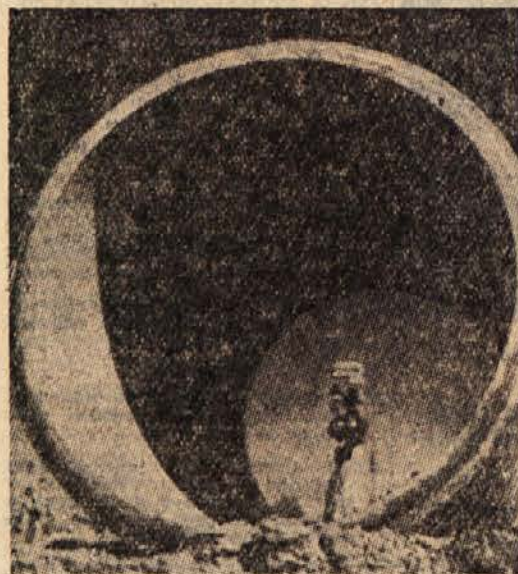
med tistimi ljudmi, ki bodo živeli na Zemlji čez milijardo let. Tako vsaj pravi ameriški znanstvenik dr. William Spoor.

Povprečen človek bo po mnenju tega znanstvenika temne polti, imel bo gladke ali rahlo kodraste črne lase in temne oči, visok pa bo približno 170 cm.

To velja za ljudi, ki bodo živeli na Zemlji čez milijon let, oni čez milijardo pa bodo povsem drugačni. Čeprav bodo še vedno imeli poglavitne značilnosti sodobnega človeka, se bodo vendarle po marsičem ločili od nas. Zlasti bodo imeli večje možgane in torej večje glave ter manj čeljusti in manj zob. Razvijali se bodo počasneje, se pravi, da bodo otroška leta trajala dlje časa, spolno bodo kasneje dozorevali, zato pa bodo živeli mnogo dlje kot mi.

Zenski v slavnostni obleki imata na hrbtu malhi, okrašeni z obroči iz velikanskih školjk in z lupinami porcelanastih poljev. Po številu teh okrasnih predmetov sodijo o gmotnem položaju družine

Zanimiv posnetek je napravil neki turist v Pakistanu, kjer polagajo široke cevi za namakalni sistem v Sindijski puščavi. Slika simbolično napoveduje rodovitnost doslej neobdelanih tal in lepše življenje v bližnji prihodnosti

Na potovanju po Danski je ujel neki Francoz v letošnjem poletju mladega Švicarja, ki je takole prošil avtomobiliste, naj ga vzamejo s seboj. Francoz je že zapeljal mimo, se na ovinku ustavil in gledal »fakirja«, ki je ostal v tem položaju pol ure. Potem ga je seveda vzel s seboj.

APARAT

ki ugotavlja pokvarjenost zob

Praktičen izum našega inženirja

Za pregled in proučevanje zob, zlasti zobnih korenin, so zobni zdravniki doslej v glavnem uporabljali rentgen. To je dokaj drago, pa tudi prikladno ni. Diagnozo je moč na ta način ugotoviti šele čez nekaj dni. Toda praktični izum inženirja Miloša Stankovića iz Ljubljane omogoča dokaj preprostejšo in hitrejšo metodo pregleda zob.

Njegov elektronski aparat lahko hkrati ugotavlja obolenost zob, omogoča anestezijo itd. Uporaba je zelo enostavna. Ena izmed elektrod, iz katerih sestoji aparat, drži pacient v svojih rokah, z drugo pa se dentist dotakne zoba in tako nastane spoj. Če pri tem spoju zob zaboli — potem je zdrav. Če pa pacient ne čuti bolečin v zobu, to pomeni, da je zob bolan. Ves proces traja komaj nekaj minut. Pri manjših in lažjih obolenjih zoba je čutili neznatnejše bolečine, kar pomeni, da je treba zob zdraviti, v hujših primerih pa je prav narobe — pacient ne čuti nobenih bolečin.

Aparat je zlasti primeren za hitrejšo preglede. To je posebna važnost za zobozdravnike, ki delajo na terenu, v vaseh, kjer ni na razpolago rentgenskih aparatov.

Konstruktor je sestavil ta aparat iz domačega materiala in ne bo drag. Naprava je praktična in jo lahko nosi vsak zobni zdravnik v svoji zdravniški torbi. Prototip tega aparata je bil razstavljen na prvem beograjskem sejmu in so se o njem zelo ugodno izrazili domači in tuji pred-

stavniki. Izum je bil prijavljen Patentnemu uradu v Beogradu, ki ga je odobril. V. K.

Živa kamena doba

Med najbolj vznemirljivimi doživeti omenja prof. Bühler, ki je nedavno vodil švicarsko znanstveno odpravo po severovzhodnem delu Gvineje, srečanje z živimi zastopniki kamene dobe in življenje v njihovi sredini. Za izdelavo okrasnih prstanov iz lupine velike školjke uporabljajo ti ljudje prastaro tehniko, ki jo ponazarja tudi ena izmed naših slik.

Delovni postopek traja po več tednov, česar človek iz sodobne civilizacije sploh ne dojamemo več. »Veliko je bilo naše presenečenje, ko smo v nekaterih odročnih vaseh med planinskimi pobočji Maprik odkrili to tehniko iz kamene dobe, si jo

temeljito ogledali ter seveda tudi napravili vrsto filmskih posnetkov.

Veliki prstani iz lupin školjk so pri teh ljudeh mnogo vredni, razen tega pa imajo tudi precejšnjo vlogo pri najrazličnejših obredih. Nikoli jih ti ljudje ne uporabljajo kot plačilno sredstvo, marveč služijo le kot darila, na primer ženinovih staršev nevesti, ali kot dodatek k raznim pogodbam. Obroči prehajajo iz rodu v rod prav kot v civiliziranih deželah različne družinske dragocenosti. Lastniki jih nosijo le ob posebnih slavnostih, po številu teh obročev pa vsako spozna gmotni položaj tistega, ki jih nosi.

Potem ko brusilec obročev iz školjk odbije ploščo od lupine, priveže na kol trde kose bambusa in vrta v školjko luknjo. Pesek uporablja namesto smirkovega papirja.

Riba v naravni konzervi

Na Madagaskarju je na milijone dobro ohranjenih fosilov iz predavnih dni zemeljske zgodovine

Kake četrt ure hoda od Aniborana, majhnega selišča blizu zahodne obale Madagaskarja, je doslej največje znano prazgodovinsko grobišče na svetu. Na robu gozda se širi proti obali s plevelom porasla plaža, katere kamni so pravi zgodovinski dokumenti. Obalni pesek in tudi večji kamni najrazličnejših oblik so na pogled kompaktni, že ob rahlem

udarcu s trdim predmetom pa se razletijo. Tisti trenutek se odpre opazovalcu pogled v prazgodovino, pred njegovimi očmi se zvrstijo podobe živali, ki so živele na zemlji pred mnogimi milijoni let.

V enem izmed takih kamnov so našli okamenele sledove ribjih plavuti, v drugem odtis telesnih oblik nekega plazilca, spet v

tretjem podobo dvoživke itd. itd. Znanstvenike pa najbolj zanimajo tiste »kamnite školjke«, ki vsebujejo odtise prazgodovinskih rib, ker so te najstarejše. Pogosto so ti kamniti odtisi, v katerih je mogoče najti celo ribje luske, tako natančni, da je povsem možna natančna rekonstrukcija vseh organov rib, ki so živele morda pred sto milijoni let.

V južnem delu Madagaskarja pa so odkrili kamenje s povsem drugačnimi prazgodovinskimi fosilnimi sledovi. Medtem ko so v kamenju pri Aniboranu našli vtisnjene oblike živali, pa na jugu meso in kosti prazgodovinskih rib niso izginile, marveč so se stisnile v drobne naravne kipe iz prazgodovinskih časov.

Največji ribji odtisi so dolgi kak meter, večinoma pa merijo le 20 centimetrov. Na izredno dobro ohranjenih okamenelih ribah so raziskovalci proučevali celo živčni sistem in nekatere krvne žile teh prazgodovinskih živali. Glave rib, ki so izumrle pred 180 milijoni let, so lahko rekonstruirali v vseh podrobnostih.

»Prazgodovinske školjke« z Madagaskarja so dale dragocene podatke, po katerih lahko znanstveniki sklepajo o oblikah živali na tisti prehodni stopnji, ko so se živa bitja selila iz vode na kopno.

Za sedaj znanstveni svet še ne more dokončno odgovoriti na vprašanje, kako so nastali vsi ti

fosili. Po eni izmed številnih domnev so živa bitja okamenela zaradi silovitega podmorskega izbruha, ki je pobil na milijarde živali ter pokril njihova trupla s peskom, ki je kasneje okamenel. Druga domneva pa pravi, da so se ostanki prebivalcev morja nabirali sto tisoče let na morskem dnu, kjer je proces trohnenja povzročil kristalizacijo silikatnih snovi okoli trupel in so tako nastale naravne krste, ki so dobro ohranile oblike prazgodovinskih bitij vse do naših dni.

Čas je izkoristil

Tudi v srednjeameriških deželah so uvedli kot radijsko posebnost nagradna vprašanja in odgovore. V neki televizijski oddaji je pred kratkim nastopil možakar, ki so mu dovolili tekmovali, čeprav je predložil nenaodno temo. Prosil je, naj ga ne vprašujejo po rečeh s tega ali onega področja, marveč karkoli, kar se začne s črko »O«. Tekmovalec je uspešno preizkušnjo, poslušalci so bili navdušeni.

Ko je prevzemal visoko nagrado, je moral, kot je pač navada, povedati nekaj besed o sebi. Vprašali so ga, od kod mu tolikšno znanje. In je vse presenetil z odgovorom: v nekem pokra-

jinskem mestu je prestajal večletno kazen. Na razpolago je imel le konverzacijski leksikon, in sicer tisti zvezek, v katerem se vse besede začne z »O«. To knjigo se je iz dolgega časa naučil na pamet.

Mednarodna zasedba

Letos 5. oktobra so ustanovili avstrijsko letalsko družbo s sedežem na Dunaju. Podpisali so pogodbo tudi z norveško letalsko družbo in s skandinavsko SAS, po kateri bo avstrijska družba dobila štiri letala tipa Vickers in potrebno letalsko osebje, ki bo usposobljeno Avstrisce. Tako bo imela avstrijska letalska družba angleška letala in norveško osebje, prva njena letala pa bodo startala v začetku prihodnjega leta na progah z Dunaja v London, Atene, Rim in Varšavo.

BONTON

Ko je uri odbila dve po polnoči, je gostitelj ves izmučen rekel gostom: »Bili ste silno ljubeznivi, da ste nas prišli očeraž zvečer obiskat.«

»Kosilo? Tri minute praviš? Po moje vsaj štiri. Sicer pa minuto gor ali daleč«

Drobne ZANIMIVOSTI

»NEKAJ NENAVIDNEGA«

V bližini avstralskega Sydneyja je August Moritz z benzinom polil svojo farmarsko hišo in jo zažgal, da je pogorela do tal. Ko so ga vprašali, zakaj je to storil, je odgovoril: »Zena me je zapustila. Mislim sem, da se bo vrnila, če bom storil nekaj nenavadnega.«

»MISS PEGASTIH«

Kaže, da še ne bo kmalu zaključena zbirka najrazličnejših miss. Na Švedskem so celo izvolili prvakinjo med pegastimi dekletci. Zmagala je 19-letna tekmovalka, ki ima na licu 21.719 peg. Le kdo jih je štela?

KRAVA V RIBISKI MREŽI

Italijanski obalni ribiči so pred dnevi vlekli mrežo. Dokaj težka je bila, toda namesto velike množine rib so našli v njej mrtvo kravo. Zadevo so pojasnili: dan poprej je obalna ladja prevažala živino, pa je krava skočila čez krov in se utopila.

OREL GA JE NAPADEL

V gozdu pri italijanskem Bergamu je lovec Plantonija napadel velik orel iz rodu kondorjev. Najprej mu je zbil klobuk in ga opraskal po licu. Lovec se je branil s puškinim koptom. Boj se je končal z

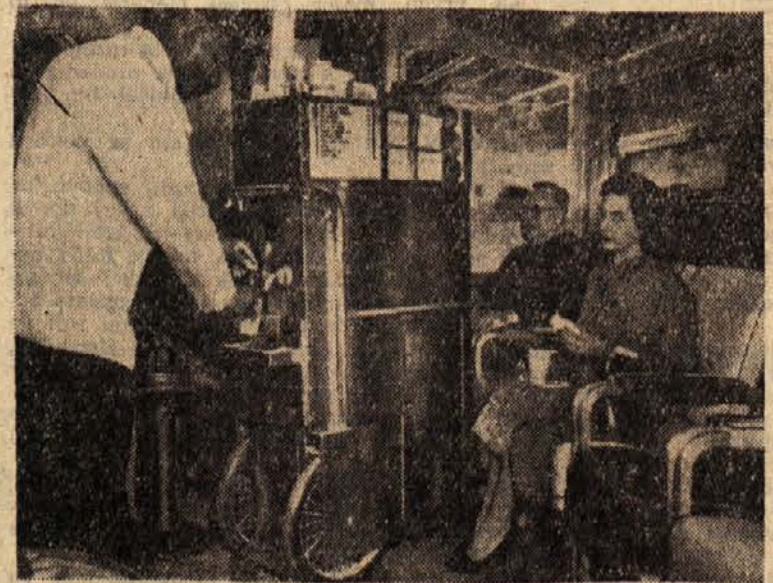
»Vstopnice, prosim!« — Zares kakor da zahtevajo vstopnice, stojijo na pločniku pred nekim londonskim gledališčem figure, ki so krasile del stare gledališke dvorane. Ker bodo na tistem kraju zgradili novo poslopje, se bodo morali tudi lepi kipi preseliti drugam.

NOVI BRZEC

Prihodnje leto bo začel voziti na progi vzhodni Berlin — Praga — Budimpešta — Beograd — Sofija novi brzovlak »Panonia Ekspres«.

POTRESI V ANDIH

V Andih je bilo zapovrstjo deset potresnih sunkov. Posledica: 6000 ljudi zahodnega dela Argentine je brez strehe. Ni še znano, ali so bile tudi človeške žrtve.

Strežnike, ki hodijo s košaricami za obložene kruhke in s kavnimi vrčki v rokah po hodnikih ameriških potniških vlakov, bodo nemara kmalu nadomestili natakariji s takšnimi vozčki. Zvonček naznanil prihod takega vozčka v vagon, v posebnih posodah ima strežnik kavo, čaj in druge tople pijače, zraven pa seveda tudi hladna jedila. Pennsylvanska železniška družba namerava uvesti to službo na progi New York—Philadelphia—Washington